

HALLITUKSEN KERTOMUS TOIMINNASTA 2022

Kehittämiskeskus Opinkirjo ry

OPINKIRJO
KEHITTÄMISKESKUS

SISÄLLYS

MISSIO	3
STRATEGISET TAVOITTEET	3
ARVOT	3
Vuoden 2022 keskeiset tavoitteet olivat	3
I KEHITTÄMISTOIMET JA -HANKKEET	5
Yhteiskunnallinen vaikuttaminen – alansa ainutlaatuinen toimija	5
Nuorisolan osaamiskeskukset.....	5
NUORISOTYÖ KOULUSSA – NUOSKA (OSKE 6)	6
OSALLISUUDEN OSAAMISKESKUS (OSKE 3).....	12
Muut kehittämistoimet ja -hankkeet.....	16
ILMASTOKIRJO / ILMASTOKOULU	16
TIEDELUKUTAIDON PERUSTEET – MOOC-KURSSI	18
LUOKKAVALTUUSTO.....	22
UUSINTAVAN AJATTELUN RYHMÄT	25
VUOROVAIKUTUKSET JA OSALLISUUDEN JOHTAMINEN	28
DIALOGISARJA TULEVAISUUDEN KOULUSTA.....	30
HANKKEET, JOTKA EIVÄT TOTEUTUNEET	34
Koulujen osallisuutta ja yhteisöllisyyttä tukeva Hymy	34
HYVÄN TOVERUUDEN KILPA OPPILAIDEN OSALLISUUDEN JA HYVINVOINNIN TUKENA.....	34
II BRÄNDIT	37
NUORTEN PARLAMENTTI / UNGDOMSPARLAMENT	37
OMAOPPILASKUNTA.FI.....	42
POPUPKOULU.FI	47
TUTKI-KOKEILE-KEHITÄ.....	48
YRITYS HYVÄ	56
MUOTOILUPAKKI – muotoilukasvatusta kouluihin	61
III KOULUTUSKOKONAISUUDET	63
"YHTEISÖLLINEN JA OSALLISTAVA KOULUYHTEISÖ" -KOULUTUKSET JA TILAUSKOULUTUKSET	63

INTUITIO, EMPATIA JA VUOROVAIKUTUS OSANA OPETUSTYÖTÄ - OPETTAJIEN TÄYDENNYSKOULUTUSHANKE	65
DISSENSUS & DIALOGI –OPETTAJAOPISKELIJOIDEN KOULUTUS	68
TOIMISTO JA HALLINTO	70
Jäsenjärjestöt.....	70
Yhdistyksen työryhmät	71
Vuosikokous ja hallitus.....	71
Henkilöstövisio ja -strategia	71
Toiminnan suunnittelu ja kehittäminen.....	72
Toiminnan arviointi	73
Opinkirjo Education and Training Oy	73
KÄYTETYT LYHENTEET	74

Kehittämiskeskus Opinkirjo on 11 suomalaisen nuorisotyön, ehkäisevän päihdetyön ja koulutusalan järjestön muodostama nuorisotyön palvelujärjestö. Kehitämme suomalaista yhteiskuntaa, lisäämme nuorisotyön tunnettuutta oman sektorialueensa ulkopuolella ja vahvistamme nuorisotyöllisten menetelmien käyttöä. Lisäksi kehitämme erityisesti yhdenvertaisia osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia ja tapoja, ja siten lisäämme koettua hyvinvointia ja vahvaa demokratiaa nuorten ikäluokassa. Toimintamme tavoitettujen määrä oli toimintavuonna 17,5 miljoonaa.

Yhdessä kumppaniemme kanssa olemme kasvatuksen, opetuksen ja oppimisen vaihtoehtoisten tulevaisuuksien keskustelun avaaja ja todeksi tekijä.

MISSIO

Tuemme lapsia ja nuoria oppimisen yhteisöissä löytämään perustan hyvään elämään, joka on mielekäs ja merkityksellinen.

STRATEGISET TAVOITTEET

- Jatkuvan oppimisen, osaamisten ja kyvykkyyksien kehittäminen.
- Dialogiin pohjautuvan yhdenvertaisen osallisuuden vahvistaminen.
- Oppimisen merkityksellisyyden ja mielekkyyden palauttaminen.

ARVOT

- Ihmisyys – Kunnioitamme ihmisyyttä ja ihmisarvoa, tunnustamme ihmisen vastuun osana luontoa. Sivistyksen, vuorovaikutuksen ja empatian avulla voimme elää valoisamman huomisen.
- Dialogisuus – Ymmärrämme, että suotuisa kehitys edellyttää moniäänistä dialogia.
- Merkityksellisyys – Pyrimme luomaan maailmaa, jossa jokainen kokee itsensä ja tekonsa merkityksellisinä.

Vuoden 2022 keskeiset tavoitteet olivat

- **Nuorten osallisuus ja hyvinvoinnin lisääminen**
 - 1) Toteutimme toimintoja ja prosesseja, joissa nuoret saivat tasaveroisina muiden osallistujien kanssa luoda sisältöjä ja painotuksia palveluihin, jotka lopulta menevät muiden nuorten käyttöön niin yhteiskunnallisessa vaikuttamisessa, kuin oppilaitoksissa.

2) Nuorten osallisuus toiminnassamme tuotti heille merkityksellisyyden kokemusta, joka loi heille tulevaisuuden uskoa sekä uskoa omiin mahdollisuuksiin vaikuttaa omaan ja muiden elämään sitä rakentavasti.

- **Dialogisuus**

Meillä dialogisuus on toimintatapa, joka on toteutunut niin omassa tavassamme työskennellä kuin toiminnan sisällöissä, jossa dialogien kautta yhdenvertaistetaan kaikkien osallistujien osallisuutta. Kaikki asiantuntijamme on koulutettu dialogisuuden ja dialogin ymmärtäjiksi, käyttäjiksi ja jatkajiksi.

- **Hedelmällinen, uutta luova toisin ajattelu**

Olemme vuoden aikana käynnistäneet useita prosesseja, joissa on luotu systemaattista tapaa ajatella uusin, etsiä uusia näkökulmia ja etenemisvaihtoehtoja lasten ja nuorten arkeen vaikuttavissa aiheissa, etenkin heille lähipalveluina tuotettavissa monialaisissa teemoissa ja kasvattajayhteisöissä.

Yhteiskunnallinen vaikuttaminen – alansa ainutlaatuinen toimija

Olemme ainoa nuorisotyön järjestö, jonka jäsenet ovat opetusalan tärkeimpiä organisaatioita. Meillä on näin ainutlaatuinen mahdollisuus vaikuttaa opetusalan normien, ohjelmien ja muiden ohjaustoimien sisällön kehittämiseen nuorisolain tavoittein. Olemme koulun oma nuorisotyön järjestö.

Vuonna 2022 olemme erityisesti ajaneet seuraavia tavoitteita eduskuntavaaleja ja seuraavan hallituksen ohjelmaa ajatellen

- kouluissa tehtävän nuorisotyön normittamista ja tehtäväkuvan avaamista perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteisiin
- kohtaamisaamisen lisäämistä kaikkien nuorten kanssa kouluympäristössä toimivien aikuisten osaamisvaatimuksiin
- perusopetuslain avaamista ja peruskoulun uudelleen muotoilua lasten ja nuorten tulevaisuuden näkökulmasta.

Olemme toteuttaneet tavoitteita

- järjestämällä tulevaisuusdialogeja nuorten, koulun aikuisten ja asiantuntijoiden kesken
- kokoamalla uusintavan ajattelun ryhmän yhteiskunnallisesti merkittävässä positioissa olevista kehittäjistä
- kokoamalla uusintavan ajattelun ryhmän aluehallinnon, nuorisotutkimuksen ja nuorisotyön toimijoista
- osallistamalla osallisuutta, planetaarista hyvinvointia ja sivistystä edistävien tutkimushankkeiden suunnitteluun ja valmisteluun
- tapaamalla laajalla pohjalla puolueiden sivistyspoliittisia ryhmiä ja poliitikkoja.

Nuorisoalan osaamiskeskukset

Olemme kumppanina kahdessa nuorisoalan osaamiskeskuksessa. Osaamiskeskukset ovat valtakunnallisessa nuorisotyön ja -politiikan ohjelmassa (VANUPO) tarkoitettuja kehittämiskonsortioita.

PALVELU/HANKE	NUORISOTYÖ KOULUSSA – NUOSKA (OSKE 6)
Lyhyt kuvaus hankkeesta ja ylätason päätavoite	<p>Nuorisotyö koulussa on Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulun ja sen Juvenia-tutkimuskeskuksen koordinoiman laajan nuorisoalan yhteenliittymän hanke, jonka tavoitteena on edistää nuorisotyötä kouluissa ja oppilaitoksessa VANUPO:n painopisteen 6 mukaisesti. Osaamiskeskuksella on myös kokonaisvastuu kaikkien osaamiskeskusten ruotsinkielisen toiminnan koordinoinnista.</p> <p>Kasku-toiminta edistää monialaisen yhteistyön toteutumista, parantaa nuoren kasvun mahdollisuuksia osana koulu yhteisöä, edistää nuorten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä oikeuksien toteutumista, tukee nuorten yhteisöllisyyttä ja vaikutusmahdollisuuksia ja kykyjä oman ryhmän hyvinvoinnin näkökulmasta kouluissa ja oppilaitoksissa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kasku-työparitoiminnan pilotointi ammatillisessa koulutuksessa yhteistyössä Keudan kanssa. - Yläkoulun ja ammatillisen koulutuksen Kasku-mallin levittäminen somen, tapahtumien, postittamisen, koulutusten ja verkostotapaamisten kautta.
Toimintavuoden kohderyhmä ja miten sen tavoittamisessa onnistuttiin?	<p>Kohderyhmänä olivat 7.-luokan oppilaat ja ensimmäisen vuoden ammatillisen koulutuksen opiskelijat sekä opettajat ja nuorisotyöntekijät. Pilotointia toteutettiin vielä ammatillisessa koulutuksessa Keudan Sote-alan opiskelijoiden 1. vuoden opiskelijaryhmän kanssa.</p> <p>Toimijoita tavoitettiin Nuoskan sekä Kanuunan verkostojen ja koulutusten kautta sekä osallistamalla valtakunnallisille Nuori2022 päiville. Fyysistä esitettä toimitettiin postitse 30 kuntaan, oppilaitokseen ja koulutuskuntayhtymään sekä tapahtumissa eri toimijoille.</p>
Toimintavuoden tavoitteet	<p>Toimintavuoden tavoitteena oli:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kasku-mallin jatkokehittäminen ja pilotoinnin laajentaminen ammatillisessa koulutuksessa sekä mallin levittäminen kouluihin ja oppilaitoksiin valtakunnallisesti.

	<ul style="list-style-type: none"> - Kasku-mallin tekeminen tutuksi nuorisoalan oppilaitosten opettajille sekä tuleville nuorisoalan osaajille tarjoamalla sitä oppilaitoksille yhtenä työssäoppimisen mahdollistamisen välineenä. - Tiedon levittäminen Kasku-mallista verkostoissa, somessa ja paperista esitettä lähettämällä n. 20 kuntaan. - Artikkelin kirjoittaminen koulu- ja oppilaitosnuorisotyötä käsittelevään oppikirjaan (AMK). - Selvittää opojen ja nuorisotyöntekijöiden mahdollisuuksia yhteistyölle tulevaisuusorientaatiassa.
<p>Toimintavuoden tavoitteiden saavuttaminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Kasku-mallia pilotoitiin ammatillisessa koulutuksessa onnistuneesti. Työparit saatiin muodostettua vaivattomasti, sillä aiemman pilotoinnin vuoksi toimintamalli tiedettiin vaivattomaksi ja vaikuttavaksi. Pilotoinnin alussa opiskelijat toivoivat, että Kasku-työpari laittaa heidät työpareiksi- ja ryhmiksi, että saadaan kaikki tutustumaan toisiinsa. Myös toiminnallisuutta järjestettiin opiskelijoiden toiveesta. Toiminta koettiin tervetulleeksi ja hyödylliseksi. Nuorisotyöntekijä koki saaneensa aseman osana hyvinvoinnista huolehtivaa yhteisöä oppilaitoksessa ja tuli tunnetuksi opiskelijoiden parissa. Opettajan mukaan hiljaiset yksilöt aktivoituivat ryhmässä. Opiskelijoiden mukaan toiminta oli mielekästä ja ilmapiiri ryhmässä parani. - XAMK:n yhteisöpedagogiopiskelijat hyödynsivät Kasku-mallia projektiopinnoissaan perustelemalla Kaskun tarvetta ja vaikuttavuutta yläkoulun aloittavalle ryhmälle. He fasilitoivat opettajan ja ohjaajan väliset tapaamiset sekä toimivat ohjaajan roolissa Kasku-tunneilla. - Päivitetty sähköisen materiaalin esittely on nyt selkeämpi ja helpommin omaksuttava. - Kaskuun osallistuneista oppilaitoksista on laitettu lista Humakiin oppilaitoksen pyynnöstä. Tämä tieto auttaa Kaskun toteuttamista työssäoppimisessa. - Materiaalia on levitetty tavoitteen mukaan sähköisessä ja fyysisessä muodossa kuntiin ja oppilaitoksiin. - Artikkelin (Nuorisotyö oppilaiden hyvinvointia lisäämässä – Tapausesimerkkejä koulunuorisotyön mahdollisuuksista peruskoulussa) oppikirjaan XAMK:n toimittamaan koulu- ja oppilaitosnuorisotyön oppikirjaan (AMK) on tarkastettavana. - Kaskua esiteltiin Uusi koulu –seminaarissa Mikkelissä valtakunnallisesti osana oppilasryhmän hyvinvointiin vaikuttavat toimintamallit -paneelikeskustelua. Seminaari toteutettiin lähi- sekä etätoteutuksen hybridinä. - Osallistuttiin Nuori2022-päiville ja Kasku-materiaalia jaettiin siellä. - Kolmen opojen, neljän 9.-luokan oppilaan ja kolmen nuorisotyöntekijän näkemyksiä kuultiin tulevaisuusorientaatiosta ja opo–nuorisotyöntekijä-työparina toimimisesta. Oppilaat toivovat tukea erityisesti

	<p>arjenhallintaan ja itsetuntemukseen. Opot ajattelevat nuorisotyön tuovan piristävää vaihtelua uuden henkilön myötä ja näkevät mahdollisuuden toiminnallisuuden lisäämiseen.</p>
Toimintavuoden seurantamittarit	<ul style="list-style-type: none"> - Haastatteluja tehty toimintaan osallistuneille opiskelijoille sekä työparien kokemuksia kuultu pilotoinnin aikana ja sen päätyttyä. - Kotisivujen kävijämäärien seuranta.
Toimintavuoden tulokset	<ul style="list-style-type: none"> - Pilotoinnissa 2. asteella sekä helsinkiläisen ja jämsäläisen yläkoulun kokemusten perusteella Kasku-työparimalli toteutettuna parantaa oppilas-/opiskelijaryhmän ilmapiiriä ja sisäistä luottamusta. Nuorisotyöntekijän vuorovaikutus- ja menetelmäosaaminen ovat tässä tärkeässä roolissa. - Laaja toteuttaminen koulussa/oppilaitoksessa on haastavaa rajallisen nuorisotyön resurssin ja myös koulunuorisotyöntekijän kiireellisyyden vuoksi. - Koulu- ja oppilaitosnuorisotyötä on sanoitettu ja sen toimintoja eritelty blogeissa ja podcasteissa (Opinkirjon ja Nuoskan kotisivut). - Kotisivujen katselu (vain evästeet hyväksyneet): Yläkoulun Kasku 643 istuntoa ja suomenkielinen ammatillisen koulutuksen Kasku-materiaali 187 istuntoa (julkaistu kesäkuussa 2022), ruotsinkielinen Kasku-materiaali 24 istuntoa (julkaistu syksyllä 2022). Sanalla Kasku haettu sivuja 2 109 kertaa. - Nuorisotyön tunnettuus ja työn luonteen ymmärtäminen on ollut monissa kouluissa vähäistä Kasku-pilotoinnin, nuorisotyöntekijöiden kanssa käytyjen keskustelujen ja monialaisten toimijoiden dialogien perusteella. Nuorisotyön nuorilähtöinen tapa toimia ja menetelmäosaaminen kuitenkin nähtiin tärkeänä ja tarpeellisena kun käytännön työtä päästiin tekemään työparina.
Miten toiminta edisti nuorisotyötä toimintavuonna?	<ul style="list-style-type: none"> - Nuorisotyön luonteen ymmärrys lisääntynyt osallistuneiden opettajien keskuudessa ja yhteistyö on koettu molemmin puolin miellyttäväksi ja toimivaksi. - Niillekin nuorille, jotka eivät muuten ole mukana kunnallisen nuorisotyön toiminnassa, luotiin mahdollisuuksia tulla kohdatuiksi sekä vaikuttaa oma ryhmän hyvinvointiin. - Seurakunnan nuorisotyö pääsi tutustumaan 7.-luokkalaisiin ennen rippileirejä, mikä helpottaa toimintaa jatkossa.

	<ul style="list-style-type: none"> - Nuorisotyön opiskelijat, jotka olivat opettajan työpareina, pääsivät kokeilemaan tiivistä koulu yhteistyötä käytännössä. - Kasku-pilotointiin osallistunut nuorisotyöntekijä kertoo päässeensä Kaskun myötä työskentelemään ammatillisen koulutuksen oppilaitoksessa viikoittain ja kokee nyt olevansa osa yhteisöä.
<p>Ratkaisiko toiminta jotain ajankohtaista ongelmaa toimintavuonna?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Nuorisotyö pääsi asemoitumaan osaksi koulujen ja oppilaitosten kasvattajayhteisöjä. - Koulu- ja oppilaitosnuorisotyön luonnetta ja toimintaa eri koulutusasteilla avattu Osaamiskeskusten yhteisessä julkaisussa. - Nuorten kokemukset otettiin huomioon kehittämisprosessissa, jolla on tavoiteltu nuorelle tunnetta tulla kohdatuksi. Haastattelujen ja palautteen perusteella nuorten luottamus toisiinsa ja opettajaan lisääntyi. Nuoret kokivat, että saivat Kaskun aikana puhua omalla äänellään ilman roolin taakse asettumista. Koettiin, että opettaja on Kaskun myötä helpommin lähestyttävä. - Mahdollistettiin alusta asti vastaaminen nuorten tarpeeseen tulla kohdatuksi.
<p>Edistikö toiminta nuorten kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Nuoret (oppilas- ja opiskelijaryhmät) kertoivat itse sekä kirjallisesti että sanallisesti ajatuksistaan ja toiveistaan ryhmässä olemiseen liittyen. Kaskun tarjoama vuorovaikutuksellinen hetki koettiin tervetulleeksi ja useassa kirjoituksessa toivottiin enemmänkin mahdollisuutta ryhmälle olla yhdessä ja tehdä asioita ohjatusti ilman arviointia. - Nuoria aktivoitiin toimimaan ja keskustelemaan toistensa kanssa siten, että myös he, jotka eivät tavallisesti olleet juuri tekemisissä, tutustuivat. Tätä toivottiin nuorten suunnalta. - Ammatillisessa koulutuksessa kyky toimia opiskelijaryhmässä rinnastuu esimerkiksi työpaikalla toimimiseen. - Nuoret saivat Kaskussa valmiuksia toimia aktiivisina ja vastuullisina ryhmän jäseninä ja oppivat yhdenvertaista ja vastuullista roolin ottoa osana toimivaa ryhmää. - Nuoret rohkaistuivat tutustumaan ja toimimaan myös sellaisten ihmisten kanssa, joiden kanssa he eivät tavallisesti olisi tekemisissä. - Nuoret saivat yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia valmiuksia vuorovaikutukseen.

Edistikö toiminta kestävää kehitystä toimintavuonna?	<ul style="list-style-type: none"> - Nuorilähtöinen ryhmän hyvinvoinnin kehittäminen herätti toimijuuteen ja henkilökohtaiseen vastuun ottamiseen. - Nuorella oli mahdollisuus puhua ryhmässä omana itsenään ja keskinäinen luottamus vahvistuu. - Ryhmässä toimittiin vähemmän roolien takaa, mikä näkyi esimerkiksi hiljaisempien nuorten aktivoitumisena ja lisää sosiaalista kestävyyttä.
Edistettiinkö toiminnan saavutettavuutta toimintavuonna?	<ul style="list-style-type: none"> - Ammatilliseen koulutukseen tarkoitettua Kasku-mallista julkaistiin suomen- ja ruotsinkieliset sähköiset materiaalit kotisivuillamme. - Koulu- ja oppilaitosnuorisotyön toteuttamista kuvattiin Nuoskan podcasteissa, Opinkirjon blogissa sekä nuorten kanssa toimivien verkostoissa työn monipuolisen toteuttamisen edistämiseksi. - Kasku-mallia esiteltiin ammatillisen koulutuksen opettajille Uusi ura -koulutuksessa (OAJ) ja sen myötä myös opettajille Stadin ammattioppilaitoksessa Helsingissä. - Sähköinen ja fyysinen esittelymateriaali lähetettiin n. 30 kuntaan oppilaitoksiin ja nuorisopalveluille.
Edistikö toiminta yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa toimintavuonna?	<ul style="list-style-type: none"> - Myös tavallisesti sosiaalisesti taka-alalle jäävät nuoret tulivat ryhmissä kuulluiksi. - Ammatillisessa koulutuksessa pilottivaiheen tulos oli, että hiljaisemmat oppilaat aktivoituivat ryhmissä (sote-alan opiskelijat). - Toiminta vahvisti nuorten yhdenvertaisen osallistumisen mahdollisuuksia ja valmiuksia.
Tärkeimmät yhteistyötahot	<ul style="list-style-type: none"> - Porolahden yläkoulu, Helsinki – Kasku-mallin toteuttaminen kaikkien 7.-luokkien kanssa - Keuda, Tuusulan ja Järvenpään yksiköt – Kasku-mallin pilotointi - Tuusulan ja Järvenpään nuorisopalvelut – Kasku-mallin pilotointi - Roihuvuoren seurakunta – Kasku-mallin pilotointi - Helsingin nuorisopalvelut – Kasku-mallin pilotointi - DIAK – Kasku-mallin pilotointi - XAMK – Kasku-mallin toteuttamisen fasilointi opiskelijaprojekteina

Alueellinen toiminta

Tavoitteena oli tavoittaa toimijoita mahdollisimman laajasti, kuitenkin ainakin 20 kunnasta.

- Kasku-esittely 2. asteen nuorisotyölle
 - Savonlinna (Etelä-Savo)
- Toimintamallien (Kasku- ja pienryhmämallit) esittely koulunuorisotyölle
 - Ylivieska, Sievi, Alavieska, Haapavesi, Liminka, Nivala, Oulainen, Raahe, Pyhäjoki, Pyhäjärvi, Vaala, Siikajoki, Taivalkoski (Pohjois-Pohjanmaa), Sotkamo, Kajaani, Puolanka, Kuhmo (Kainuu), Klaukkala, Vihti, Hanko (Uusimaa), Hartola, Orimattila, Iitti, Janakkala (Päijät-Häme) Janakkala (Keski-Suomi), Pieksämäki, Mikkeli (Etelä-Savo) Turku (Varsinais-Suomi), Kotka (Kymenlaakso), Keski-Uusimaa, Pohjois-Karjala
- Espoo ja Helsinki (Uusimaa)
 - Työparina toimiminen 9-luokka (vain Espoo)
 - Kasku-toiminta 7.-luokkien kanssa kahdessa koulussa, yhteistyössä ev.lut. srk:n nuorisotyö
 - Opo–nuorisotyöntekijä-työparitoiminnan ideointi
- Keuda & Nuoska: yhteisöllisen ja monialaisen työn kehittämisen fasilitointi
 - Järvenpää, Kerava, Mäntsälä, Nurmijärvi, Sipoo, Tuusula (Uusimaa)
 - Toimialapäälliköiltä ei saatu vastauksia --> lähestytty yksinkertaisella Webropol-kyselyllä
 - Yhteiskehittämistä alettiin suunnittelemaan Keudan Keravan toimipisteessä. Työpaja pedatoriin vuorovaikutuksesta opiskelijoiden kanssa sekä nuorisotyön mahdollisuuksista oppilaitoksessa
- Lukionuorisotyön mahdollisuudet -koulutus (Nuoska)
 - Hämeenlinna (Kanta-Häme), Hamina (Kymenlaakso), Seinäjoki (Etelä-Pohjanmaa), Kokkola (Keski-Pohjanmaa), Mikkeli (Etelä-Savo), Kalajoki (Pohjois-Pohjanmaa)
- Opon ja nuorisotyöntekijän Lops-pohjainen yhteistyö – Yhteiskehittäminen Nuoska, Gradia, Mission possible-hanke
 - Jyväskylä (Keski-Suomi), Joensuu (Pohjois-Karjala)
- Nuorisotyö osana monialaista hyvinvointityötä oppilaitoksessa-dialogi
 - Tampere (Pirkanmaa) Tredu

Tavoite ylittyi hieman toimivien verkostojen ansiosta ja tavoitettiin noin 30 kuntaa.

PALVELU/HANKE	OSALLISUUDEN OSAAMISKESKUS (OSKE 3)
Lyhyt kuvaus hankkeesta ja ylätason päätavoite	<p>Osallisuuden osaamiskeskus on Opinkirjon ja sen yhteistyökumppaneiden asiantuntijuuteen pohjautuva yhteenliittymä, joka edistää nuorten osallisuutta nuorisolain ja hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti.</p> <p>Opinkirjon tavoitteena osaamiskeskuksessa on koota ja julkaista materiaalia ja työkaluja laadukkaana nuorten osallisuuden toteuttamisen tueksi erityisesti julkishallinnon viranomaisille. Lisäksi huolehdimme nuoretjaosallisuus.fi -sivuston ajantasaisuudesta, monipuolisuudesta ja laadukkuudesta asiakastarpeiden mukaisesti sekä edistämme osaamiskeskusten yhteistä nuorten osallisuuden kehittämistyötä.</p>
Toimintavuoden kohderyhmä ja miten sen tavoittamisessa onnistuttiin?	<p>Pääasiallisena kohderyhmänä olivat kuntien viranhaltijat sekä päättäjät. Toissijaisena kohderyhmänä olivat osallisuustoiminnan koordinaattorit sekä muut nuorten parissa toimivat aikuiset.</p> <p>Kunnista tavoitettiin etenkin viranhaltijoita ja muita työntekijöitä sekä osallisuustoiminnan koordinaattoreita ja nuorten parissa toimivia aikuisia. Vain yksittäisiä päättäjiä tavoitettiin.</p>
Toimintavuoden tavoitteet	<ul style="list-style-type: none"> - Tavoitteena oli kehittää viranhaltijoiden nuorten osallisuuteen liittyviä valmiuksia välineenä Nuoretjaosallisuus.fi-palvelu. Lisäksi tavoitteena oli, että <ul style="list-style-type: none"> ▫ julkishallinnon toimijat tunnistavat nuorten osallisuuden laatutekijöitä ja heillä on tarjolla käytännöllisiä toimintamalleja vaikuttavaan osallisuustyöhön. ▫ julkishallinnon edustajilla on valmiudet luoda rakenteita edistää nuorten vaikuttamismahdollisuuksia, huomioiden haavoittuvaisessa asemassa olevat nuoret. ▫ Nuoretjaosallisuus.fi-palvelu on helppokäyttöinen onnistuneiden toimintamallien verkkopalvelu, joka helpottaa julkishallinnon osallisuustyötä. Palvelu tunnetaan kohderyhmässä. ▫ Verkkokoulutus koetaan hyödylliseksi ja sitä käytetään. ▫ Kaikki osaamiskeskukset tunnistavat nuorten osallisuuden merkityksen omassa toiminnassaan. - Määrälliset tavoitteet: 5–7 koulutusta, Nuoretjaosallisuus.fi-palvelussa käytetty aika 1,5-kertaistuu, TEEHETKI-puheenvuoroja 8–10 kpl, tavoitetaan 500 aikuista.

Toimintavuoden tavoitteiden saavuttaminen	<ul style="list-style-type: none"> - Tavoitteet saavutettiin pitkälti suunnitellusti. Haavoittuvassa asemassa olevien nuorten huomioimista painotettiin aiottua vähemmän ja Nuoretjaosallisuus.fi-verkkosivulla käytetyn ajan määrä ei kasvanut odotetusti. - Julkishallinnon toimijoiden osaamista nuorten osallisuuden laatutekijöistä sekä valmiuksia edistää nuorten vaikuttamismahdollisuuksia edistettiin postittamalla materiaalia laatukriteereistä kaikkiin kuntiin, tekemällä digitaalinen mainoskampanja laatukriteereistä, levittämällä tietoisuutta laatukriteereistä Osallisuuden osaamiskeskuksen kuntaprosesseissa ja muissa tilaisuuksissa sekä luomalla kuntien eri toimialoille suunnattu uusi koulutuskonsepti nuorten osallisuudesta ja toteuttamalla sen kaksi ensimmäistä koulutusta. - Nuoretjaosallisuus.fi-palvelua ylläpidettiin sekä kehitettiin aktiivisesti, myös ruotsinkielistä puolta. Helppokäyttöisyyttä lisättiin mm. selkeyttämällä navigointia sekä korjaamalla vanhentuneita linkityksiä. - Nuoretjaosallisuus.fi-sivustolla lanseerattiin verkkokoulutus nuorten osallisuudesta ja sitä markkinoitiin mm. digitaalisella mainoskampanjalla. Koulutus on palautteen perusteella koettu hyödylliseksi. - Koordinoitiin kaikkien osaamiskeskusten yhteistä osallisuuden teemaryhmää sekä järjestettiin ryhmän kanssa TEEHETKI #nuoretjaosallisuus –webinaareja. - Nuorten osallisuudesta ja laatutekijöistä koulutettiin yhteensä 9 koulutuksessa / työpajassa. - Nuoretjaosallisuus.fi-palvelussa vietetyn ajan määrä pysyi samalla tasolla kuin edellisenä vuonna, vaikka kävijämäärät kasvoivat.
Toimintavuoden seurantamittarit	<ul style="list-style-type: none"> - Osallisuuden osaamiskeskuksen yhteisen vaikuttavuusmittariston mukaiset seurantamittarit (Lisätietoa: https://bit.ly/oskeraportti, valitse Opinkirjo). - Nuoretjaosallisuus.fi-sivuston kävijämäärät sekä palvelussa vietetyn ajan määrä, tilaisuuksien yhteismäärä, tavoitettujen aikuisten määrä, palautekyselyt.
Toimintavuoden tulokset	<ul style="list-style-type: none"> - Uusia sisältöjä tuotettiin Nuoretjaosallisuus.fi-sivustolle palautteen pohjalta (mm. verkkokoulutuskokonaisuus) ja ruotsinkielistä sivustoa kehitettiin. - Osallisuuden laatukriteerien ja Nuoretjaosallisuus.fi-sivuston tunnettuutta lisättiin ympäri vuoden saattamalla niistä tietoa yhä uusille kuntatoimijoille. - Osallistuttiin eri verkostoihin (mm. osaamiskeskusten väliset verkostot) sekä koulutettiin nuorten osallisuudesta 9 eri tilaisuudessa.

	<ul style="list-style-type: none"> - TEEHETKI #nuoretjaosallisuus -asiantuntijapuheenvuoroja tuotettiin vain 6 kpl, koska konseptia lähdettiin uudistamaan syksyllä. - Tavoitettiin 15 581 aikuista puheenvuorojen, tallenteiden ja webinaarien kautta. - Nuoretjaosallisuus.fi-palvelussa vietetyn ajan määrä on pysynyt samalla tasolla edelliseen vuoteen verrattuna. Palvelun kävijämäärät ovat kuitenkin kasvaneet.
Miten toiminta edisti nuorisotyötä toimintavuonna?	Toiminta tuki nuorten parissa tehtävää osallisuustyötä esimerkiksi tarjoamalla konkreettisia välineitä osallisuustyöhön (Nuoretjaosallisuus.fi-sivuston palvelut) sekä kouluttamalla kuntien nuorisopuolen toimijoita nuorten osallisuudesta alueellisissa työpajoissa mm. Lappeenrannassa sekä Kirkkonummella.
Ratkaisiko toiminta jotain ajankohtaista ongelmaa toimintavuonna?	Vahvistettiin nuorten osallisuuden kokemusta ja osallistumismahdollisuuksia kouluttamalla aikuisia nuorten osallisuudesta, jotta he voivat huomioida nuoret ja heidän mielipiteensä paremmin omassa työssään.
Edistikö toiminta nuorten kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa?	Nuorten kykyä toimia yhteiskunnassa edistettiin vahvistamalla nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia. Tätä edistettiin etenkin kehittämällä aikuisten osaamista nuorten osallisuudesta, sen keinoista ja työkaluista, jotta aikuiset voivat omassa työssään ja kunnassaan edistää nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia. Aikuisia koulutettiin esimerkiksi nuorten osallisuuden laatukriteerien käyttöön. Laatukriteerien käyttö auttaa arvioimaan omaa toimintaa sekä edistämään nuorten kokemusta osallisuudesta, nuorten mahdollisuuksia vaikuttaa tasavertaisesti ja monipuolisesti sekä nuorten osallistumisen edellytyksiä kuntatasolla.
Edistikö toiminta kestäväää kehitystä toimintavuonna?	Toiminta edisti etenkin sosiaalista kestävyttä.
Edistettiin toiminnan saavutettavuutta toimintavuonna?	<ul style="list-style-type: none"> - Saavutettavuusnäkökulmaa pidettiin esillä osassa toteutetuista koulutuksista. - Toimintavuoden TEEHETKI-tallenteet tekstitettiin. - Osallisuuden resepti –verkkokoulutuksen videot tekstitettiin. - Sivustolle tehdyt muutokset käännettiin ruotsiksi.

	<ul style="list-style-type: none"> - Sivuston navigointia selkiytettiin.
Edistikö toiminta yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa toimintavuonna?	<ul style="list-style-type: none"> - Yhdenvertaisuutta edistettiin nostamalla moninaisuusnäkökulma esiin verkkokoulutuskokonaisuudessa. - Nuorten osallisuutta vahvistettaessa huomioitiin yhdenvertaisesti kaikki nuoret, esimerkiksi koulutuksissa painotettiin eri taustoista ja lähtökohdista tulevien nuorten osallistumisen mahdollistamista tasavertaisesti.
Tärkeimmät yhteistyötahot	<ul style="list-style-type: none"> - Osallisuuden osaamiskeskuksen konsortiokumppanit: Nuorten Akatemia, Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto, Oulun kaupungin Koordinaatti sekä Punaisen Ristin Nuorten turvatalot - Muut nuorisoalan osaamiskeskukset
Alueellinen toiminta	<ul style="list-style-type: none"> - Kohdealueena oli koko Suomi ja tavoitteena tavoittaa toimijoita useammasta maakunnasta. Toimijoita tavoitettiin kaikista maakunnista. - Tilaisuuksia järjestettiin Pohjois-Savossa, Etelä-Karjalassa ja Uudellamaalla ja niihin osallistui em. maakuntien lisäksi toimijoita myös Kanta-Hämeestä ja Päijät-Hämeestä. - Etäyhteyksin toteutettuihin koulutuksiin osallistui toimijoita seuraavista maakunnista: Uusimaa, Päijät-Häme, Keski-Suomi, Lappi, Pirkanmaa, Pohjanmaa, Pohjois-Pohjanmaa, Etelä-Pohjanmaa, Satakunta, Varsinais-Suomi, Pohjois-Savo, Etelä-Karjala ja Kymenlaakso. - Postitse laatukriteerimateriaalia lähetettiin kaikkiin maakuntiin. - Nuoretjaosallisuus.fi-sivusto tavoitti toimijoita kaikista maakunnista ml. Ahvenanmaalta.

Muut kehittämistoimet ja -hankkeet

PALVELU/HANKE	ILMASTOKIRJO / ILMASTOKOULU
Lyhyt kuvaus hankkeesta ja ylätason päätavoite	<p>Opinkirjolla on verkosto toimijoita, joilla on kyky ja halu kuulla lasten ja nuorten tarpeita ja toiveita ilmastokysymysten ratkaisemiseksi ja poliittiseksi vaikuttamiseksi. Ilmastokoulun johtoryhmän muodostaa nuorten ryhmä, joka määrittelee Ilmastokoulun sisällöllisiä tavoitteita kouluissa opetussuunnitelmiin integroitavaksi.</p> <p>Tavoitteena on tukea ilmastokasvatusta kouluissa sekä lievittää lasten ja nuorten kokemaa ilmastoahdistusta esimerkiksi luomalla mahdollisuuksia yhteiseen toimintaan ja vaikuttamiseen.</p> <ul style="list-style-type: none">- Luoda lapsille ja nuorille mahdollisuuksia hankkia tietoa ilmastokysymyksistä.- Tuoda lasten ja nuorten ääni kuuluville yhteiskunnassa.- Lieventää lasten ja nuorten kokemaa ilmastoahdistusta.
Toimintavuoden kohderyhmä ja miten sen tavoittamisessa onnistuttiin?	<p>Perusopetuksessa olevat lapset ja nuoret, heidän ohjaajansa.</p> <p>Kohderyhmää ei tavoitettu juurikaan. Aineiston käyttäminen edellyttäisi opettajilta omaehtoista kiinnostusta ottaa opetukseensa ilmastoteemaan liittyviä sisältöjä. Koulun sisäisten ongelmien takia tällaisiin teemoihin, jotka koetaan omaan työhön ylimääräisinä, ei jakseta tarttua.</p>
Toimintavuoden tavoitteet	<p>Toimintavuoden tavoitteena oli jatkaa koronan takia siirtyneitä Ilmastokirjon perustoimenpiteitä. Näitä olivat</p> <ul style="list-style-type: none">- Päättäjien ja oppilaiden vuoropuhelu- Yhteistyö Valion ja Keskon kanssa erityisesti ravintoon ja kulutukseen liittyvien teemojen osalta- Ilmastokirjon Suora linja -toiminnan vahvistaminen. Suora linja tarjosi lapsille ja nuorille suoran kanavan esittää mielipiteitä ja vaikuttaa päättäjiin.

Toimintavuoden tavoitteiden saavuttaminen	<ul style="list-style-type: none"> - Puolueiden nuorisojärjestöjen kanssa saatiin yhteistyö alulle. - Valion ja Keskon rahoituksella täydennettiin Ilmastokirjon sisältöjä. - Nuorille tarjottiin mahdollisuutta olla yhteydessä päättäjien kanssa Suora linjan kautta. Koska Ilmastokirjoa ei juurikaan kouluissa käytetty, Suora linjaan ei tullut yhteydenottoja päättäjille.
Toimintavuoden seurantamittarit	<p>Ilmastokirjo.fi-sivuston kävijämäärä.</p>
Toimintavuoden tulokset	<p>Tavoitteena oli, että ilmastokirjo.fi-sivusto tavoittaa 5 000 opettajaa ja heidän oppilaansa. Sivuston kävijämääräksi tavoiteltiin 10 000.</p> <p>Tavoitteista jäätiin kauas. Ilmastoteemat eivät integroidu koulujen toimintaan.</p> <p>Google Analytics: Ilmastokirjo.fi 427 käyttäjää, 551 istuntoa ja 1 074 sivun katselua.</p>
Miten toiminta edisti nuorisotyötä toimintavuonna?	<p>Ilmastokirjon Suora linjan kautta nuorilla oli mahdollisuus vaikuttaa ja keskustella poliittisten päättäjien kanssa.</p>
Osallistettiin nuoria hankkeen päätöksentekoon toimintavuonna?	<p>Ilmastokirjolla oli nuorista koostuva johtoryhmä, jonka henkilöt päättivät hankkeessa tehdyistä toimista, mm. Suora linjasta.</p>
Edistikö toiminta nuorten kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa?	<p>Ilmastokirjossa mukana olleet saivat valmiuksia ja osaamista tehdä poliittista vaikuttamistyötä Suora linjassa. Heitä opastettiin tavassa, jolla vaikuttajaviestintää tehdään kirjallisesti. Nuoret tekivät viestejä ja niiden muotoilua kehitettiin ja terävöitettiin yhdessä.</p>

Edistikö toiminta kestävää kehitystä toimintavuonna?	Ilmastokirjossa korostettiin ekososiaalisen sivistyksen sisältöä, ihmisen roolia osana luontoa ja vastuuta ratkaisullaan elää ekologisesti.
Tärkeimmät yhteistyötahot	Kesko, Valio, Natur och Miljö, Uudenmaan ELY-keskus.
Alueellinen toiminta	Tavoitteena oli, että Ilmastokirjo toteutuu kaikissa maakunnissa, pl. Ahvenanmaa. Verkkosivuston kävijöitä oli ainakin maakunnista: Uusimaa, Pirkanmaa, Varsinais-Suomi, Pohjois-Pohjanmaa, Pohjois-Karjala, Keski-Suomi ja Päijät-Häme (Google Analytics). Hankkeessa ei tehty uutta viestintää tai markkinointia toimintavuoden aikana, jonka takia kaikkia maakuntia ei saatu mukaan toimintaan. Oppilaitoksien korona-aikana korostuneet ongelmat hankaloittivat myös toiminnan toteutumista eri puolilla Suomea.

PALVELU/HANKE	TIEDELUKUTAIDON PERUSTEET – MOOC-KURSSI
Lyhyt kuvaus hankkeesta ja ylätason päätavoite	<p>Kurssi tarjoaa lukiolaisille alueellisesti tasa-arvoisen mahdollisuuden tutustua korkeakouluopintoihin ja tutkimuksen tekemiseen.</p> <p>Opiskelija saa kurssilta tukea opiskelualan valintaan, rohkaisua ja valmennusta korkeakouluopintoihin sekä valmiuksia pääsykokeisiin ja tukea ylioppilaskirjoituksiin.</p> <p>Kurssi on kaikille avoin ja maksuton. Sen voi suorittaa suomeksi ja ruotsiksi, missä ja milloin vain, täysin itsenäisesti tai ohjatusti opettajan johdolla. Kurssin laajuus on 2 opintopistettä. Se on Helsingin yliopiston MOOC-alustalla, ja yliopisto myöntää siitä opintosuorituksen.</p> <p>Kurssilla opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> - perehtyy tieteellisen tiedon luonteeseen ja siihen, kuinka tieteellinen tieto rakentuu

	<ul style="list-style-type: none"> - oppii etsimään tieteellistä tietoa ja arvioimaan tiedon luotettavuutta - oppii ajattelun taitoja, erityisesti kriittistä ajattelua - kehittää kriittistä lukutaitoaan ja lähdekritiikin taitoa - tutustuu tiedon visualisoimiseen - tutustuu erilaisiin tieteellisiin artikkeleihin ja oppii lukemaan niitä - perehtyy tieteellisen artikkelin rakenteeseen ja tieteellisen kirjoittamisen viittauskäytäntöön - saa tietoa tekijänoikeuksista ja kirjoittajan etiikasta - saa tietoa tutkijan työstä ja sen edellyttämistä valmiuksista
Toimintavuoden kohderyhmä ja miten sen tavoittamisessa onnistuttiin?	Kurssi on toteutettu etupäässä lukiolaisia ajatellen yhdessä lukiolaisten kanssa. Kohderyhmää tavoiteltiin etupäässä sosiaalisen median kautta ja lähettämällä esitteitä lukioihin. Tavoittamista voi pitää onnistuneena, sillä kurssille rekisteröityi vuoden aikana 1 013 käyttäjää, ja kurssipalautteiden perusteella kurssia ovat suorittaneet lukiolaiset ja yliopisto-opiskelijat.
Toimintavuoden tavoitteet	Kurssin tunnettuuden ja sen keskimääräisen päivittäisen / kuukausittaisen kävijämäärän kasvattaminen. Toimintavuodelle tavoiteltiin kurssisuorituksia vähintään 150.
Toimintavuoden tavoitteiden saavuttaminen	Tavoitteet saavutettiin. Kurssisuoritusten määrän kasvu ylitti odotukset. Tavoiteltiin 150:tä uutta suoritusta, toteutui 172. Kurssisivustolla oli toimintavuonna keskimäärin 1 350 kävijää / kk, mikä on kolminkertainen määrä edellisvuoteen nähden (Google Analytics). Toimenpiteet: <ul style="list-style-type: none"> - Kurssiesite lähetettiin kaikkiin Suomen lukioihin. - Tiktok-markkinoinnin kautta tavoitettiin 75 135 käyttäjää, ja suoran kurssiesittelyn kautta 69 lukiolaista. - Markkinointiyhteistyötä tehtiin Opinkirjon omien verkostojen, Helsingin yliopiston viestinnän sekä Opiskelemaan-podcastin ja Korkeakouluun.com-sivuston kanssa.

Toimintavuoden seurantamittarit	<p>Kurssisuoritusten määrä, sivuston aktiivisten kävijöiden määrä, sanalliset ja numeeriset kurssipalautteet, Tiktok-markkinoinnin tavoittavuuden mittaaminen.</p>
Toimintavuoden tulokset	<p>Uusia rekisteröitymiä kurssialustalle kertyi toimintavuoden aikana 1 013 ja kurssisuorituksia 192. Kurssisivustolla oli keskimäärin 1 350 kävijää kuukaudessa. Myös kävijöiden määrä kertoo kurssimateriaalin käyttämisestä, sillä kurssin ensimmäisen opiskelualan valintaan liittyvän osion voi suorittaa myös rekisteröitymättä.</p> <p>Kurssialustalta kerättyjen kurssipalautteen perusteella kurssin suorittaneista</p> <ul style="list-style-type: none"> - 78 % oli vähintään osittain samaa mieltä siitä, että tutustui kurssilla uusiin tieteenaloihin - yli 70 % piti sen sisältöjä hyödyllisinä - yli 70 % oli vähintään osittain samaa mieltä siitä, että oppi kurssilla etsimään tieteellistä tietoa ja sai työkaluja tiedon luotettavuuden arviointiin - 73 % oli vähintään osittain samaa mieltä siitä, että rohkaistui kurssin ansiosta lukemaan tieteellisiä tekstejä - 63 % oli vähintään osittain samaa mieltä siitä, että sai lisää tietoa korkeakoulumaailmasta ja opinnoista. <p>Kurssipalautteet on ollut kurssin tekstien, tehtävien ja muiden sisältöjen osalta kiittävää. Palautteen perusteella kurssi on täyttänyt sille asetettuja tavoitteita. Muutama kurssin suorittanut on jopa ehdottanut sitä pakolliseksi kaikille opintonsa aloittaville. Otteita palautteesta:</p> <p>”Paras suorittamani MOOC-kurssi.”</p> <p>”Mahtava kokonaisvaltainen katsaus tieteen maailmaan!”</p> <p>”Tiedonhankintataitoni parantuivat ja laaja hahmotuskyky kehittyi.”</p> <p>”Sain varmuutta omalle opiskelupaikan valinnalle ja hyvät eväät yliopisto-opintojen aloittamiseen.”</p> <p>”Kurssista on ollut paljon hyötyä ja iloa niin kirjoituksissa kuin jatko-opintoja ajatellen.”</p> <p>”Tehtävät olivat mielenkiintoisia ja motivoivia.”</p> <p>”Opin käyttämään lähteitä ja hyödyntämään niitä monipuolisesti ja oikeaoppisesti.”</p> <p>”Opin, että tieteen tekeminen voi olla myös luovaa, eikä yhtä ainoaa tyhjää totuutta ole.”</p> <p>”Kurssissa parasta oli monitieteellinen lähestymistapa.”</p> <p>”Opin tieteen tekemisen käytännöistä sekä koen, että tapani käsitellä ja lukea tieteellistä tekstiä on kehittynyt uudelle</p>

	<p>tasolle.”</p> <p>“Opin etsimään tietoa ja tarkistamaan kuinka luetettava lähde on.”</p>
<p>Miten toiminta edisti nuorisotyötä toimintavuonna?</p>	<p>Kurssi tarjosi lukiolaisille alueellisesti tasa-arvoisen mahdollisuuden tutustua korkeakouluopintoihin, auttoi oman opiskelualan valinnassa sekä kannusti ja rohkaisi heitä valitsemaan korkeakouluopinnot.</p>
<p>Ratkaisiko toiminta jotain ajankohtaista ongelmaa toimintavuonna?</p>	<p>Tiedelukutaito on tärkeä kansalaistaito, joka vastaa esimerkiksi tietotulvaan ja informaatiovaikuttamiseen liittyviin haasteisiin, jotka ovat Ukrainan sodan vuoksi erityisen ajankohtaisia juuri nyt. Kurssipalautteista ilmenee, että kurssilaiset ovat myös itse kokeneet kykenevänsä kurssin ansiosta paremmin arvioimaan lähteiden ja tiedon luotettavuutta.</p> <p>Myös Unescon raportti Reimagining our futures together* pitää tiedelukutaitoa ja kriittistä lukutaitoa tärkeänä nykytilanteessa, jossa sekä ihmiskunnan että planeetan tulevaisuutta uhkaa mm. ekologinen ja demokratian kriisi.</p> <p><small>* Reimagining our futures together – A new social contract for education (UNESCO, International commission on the futures of education 2021)</small></p>
<p>Edistikö toiminta nuorten kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa?</p>	<p>Kurssi tarjosi nuorille tietoa korkeakouluopinnoista ja eri tieteenaloista, tuki jatko-opintovalintoja, tutustutti uusiin aloihin ja auttoi nuoria omimman alansa löytämisessä. He saivat kurssilta eväitä tiedon luotettavuuden arviointiin sekä oppivat arvioimaan tiedon luotettavuutta, etsimään tieteellistä tietoa ja lukemaan tieteellisiä tekstejä.</p>
<p>Edistettiinkö toiminnan saavutettavuutta toimintavuonna?</p>	<p>Kevään 2022 aikana parannettiin kurssin ja sen tehtäviin liittyvien aineistojen saavutettavuutta ulkopuolisen saavutettavuustestauksen suositusten perusteella. Esimerkiksi muokattiin linkkitekstejä ja tehtäviä saavutettavammiksi.</p>

Edistikö toiminta yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa toimintavuonna?	Kurssisisällöt auttoivat kurssilaisia näkemään tieteen kentän moninaisena ilman sukupuolisia ja etnisiä jaotteluja. Kurssitehtäviin sisältyy aineistoja, joissa käsitellään myös tätä aihetta.
Tärkeimmät yhteistyötahot	Helsingin yliopiston MOOC-keskus ylläpiti kurssisivustoa ja huolehtii sen teknisestä toteutuksesta. Helsingin yliopiston viestintä avusti kurssin markkinoinnissa.
Alueellinen toiminta	Koska kurssi on verkossa, sen pystyy suorittamaan asuinpaikasta riippumatta sekä opiskelemaan missä ja milloin vain. Kävijätilastojen perusteella kurssilla on vierailtu ainakin näistä maakunnista: Uusimaa, Pirkanmaa, Varsinais-Suomi, Pohjois-Pohjanmaa, Keski-Suomi, Pohjois-Savo ja Päijät-Häme (Google Analytics). Valtaosa kävijöistä on Uudeltamaalta. Kurssisivustolla on käyty myös muista maista, esim. Yhdysvalloista, Ruotsista, Virossa, Alankomaista ja Saksasta.

PALVELU/HANKE	LUOKKAVALTUUSTO
Lyhyt kuvaus hankkeesta ja ylätasen päätavoite	Luokkavalvuusto on menetelmä, jolla voidaan lisätä lasten ja nuorten kokemaa osallisuutta kouluympäristössä. Edistetään mallin käyttöä peruskouluissa.
Toimintavuoden kohderyhmä ja miten sen tavoittamisessa onnistuttiin?	Perusopetuksessa olevat lapset ja nuoret. Käyttäjiä ovat pääosin alakoulujen opettajat. <ul style="list-style-type: none"> - Opetushallituksen DIOK-pilottiin valikoitui kaksi kuntaa (Tuusula ja Nakkila), joiden suunnitelmissa oli käynnistää luokkavalvuustoja alakouluissa. Tuusulassa käynnistyi kokeilut kaikilla 4. luokilla. - Nakkilassa koulujen opettajat käynnistivät toimintaa eri luokka-asteilla ilman kunnan koordinaatiota tai velvoittavuutta.

	<ul style="list-style-type: none"> - Järjestettiin koulutus myös Varsinais-Suomen alueella, käyttöönotto jää yksittäisten opettajien varaan. - Luokkavalvuusto on käytössä Keski-Suomen alueella koulussa, joka osallistui mallin pilotointiin.
Toimintavuoden tavoitteet	<p>Tavoitteena oli lisätä lasten ja nuorten kokemaa osallisuutta kouluissa. Malli antaa aidon mahdollisuuden osallistua ja vaikuttaa oman luokan toimintaan ja tapoihin, joilla opetusta toteutetaan.</p> <p>Tavoitteena oli jalkauttaa malli kolmen maakunnan alueelle.</p>
Toimintavuoden tavoitteiden saavuttaminen	<ul style="list-style-type: none"> - Osallistuttiin OKM:n Demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen kehittämisen toimenpiteeseen luokkavalvuustomallin levittämiseksi. Kaksi tahoa haki OPH:n rahoitusta toiminnan käynnistämiseksi. Malli jalkautui tämän seurauksena kahden maakunnan (Uusimaa ja Satakunta) alueelle. - Järjestettiin mallista koulutus myös Varsinais-Suomen alueella. - Viestittiin mallista Opinkirjon kanavia pitkin. - Koulutettiin mallin käyttöön ottamisesta Tuusulan ja Nakkilan VESOssa. Kouluttajina Antti Moilanen ja Tiina Karhuvirta. OPH:n työseminaarissa mallia esiteltiin kaikille DIOK-hankkeeseen osallistuville kunnille (Helsinki/Viikin normaalikoulu, Tuusula, Nakkila, Kemi, Kokkola, Parainen, Pori, Porvoo ja Sipoo). - Tarjottiin kouluille mahdollisuutta tilata opettajilleen koulutus Luokkavalvuusto-mallin käytöstä. - Jaettiin Luokkavalvuusto-opasta maksutta fyysisenä painatteenä ja ladattavana tiedostona. - Tavoitteena oli julkaista mallista yksi artikkeli. Artikkelin kirjoittaminen siirtyi vuodelle 2023. Luokkavalvuusto nostetaan esille OPH:n nk. DIOK-hankkeen hankekuvauksissa keväällä 2023.
Toimintavuoden seurantamittarit	<ul style="list-style-type: none"> - Oppaan tilausten ja latausten määrä - Sivuston kävijämäärät - Videon katselumäärä - Koulutuksien ja niiden osallistujien lukumäärä
Toimintavuoden tulokset	<ul style="list-style-type: none"> - Luokkavalvuustomalli tunnistettiin osaksi lapsen kouluosallisuutta.

	<ul style="list-style-type: none"> - Mallin käytettävyydestä kertoo se, että satunnaisesti saamme tietää mallin käyttämisestä omatoimisesti kouluissa ja luokissa. - Oppaita jaettiin ja välitettiin tilauksesta vuoden aikana 478 kpl ja ladattiin 146 kertaa. - Luokkavalvuustositte: istuntoja 527 ja sivun katseluita 965. - Videota katseltiin 193 kertaa. - Koulutuksia järjestettiin 3 kpl ja niihin osallistui 68 hlöä.
Miten toiminta edisti nuorisotyötä toimintavuonna?	<p>Luokkavalvuusto-mallia käytettiin uusilla paikkakunnilla. Toiminnan piiriin kuuluvien lasten määrä lisääntyi.</p> <p>Toiminta</p> <ul style="list-style-type: none"> - edisti lasten kasvua aktiivisiksi kansalaisiksi - kehitti lasten toimijuutta omassa yhteisössään - osoitti lapsille, että vaikuttaminen on mahdollista - havainnollisti oman aktiivisen osallistumisen merkitystä muutoksen aikaansaamiseksi omassa yhteisössä.
Ratkaisiko toiminta jotain ajankohtaista ongelmaa toimintavuonna?	<p>Luokkavalvuustotoiminta laajensi ja monipuolisti lasten ja nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia.</p>
Edistikö toiminta nuorten kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa?	<ul style="list-style-type: none"> - Toiminta vahvisti alakouluikäisten aktiivista toimintaa omassa yhteisössä. Tunne siitä, että voi vaikuttaa omaan lähiyhteisöön vahvistaa yksilön kuulumisen tunnetta, sitouttaa hänet yhteisön jäseneksi ja ehkäisee siten syrjäytymistä. - Luokkavalvuustossa käydyt vertaiskeskustelut voivat ehkäistä myös koulukiusaamista, kun säännöistä sovitaan yhdessä ja totutaan keskustelemaan toisia arvostavasti. Keskustelutaidot voivat auttaa myös kertomaan yhteisön aikuisille koetusta tai havaitusta kiusaamisesta.

Edistikö toiminta yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa toimintavuonna?	<p>Toiminta kannusti monimuotoiseen kohtaamiseen, empaattisuuteen ja huomioimaan yksilöiden moninaisuuden.</p> <p>Toiminta kannusti kaikkia lapsia harjaantumaan erilaisissa rooleissa kuten toimimaan puheenjohtajana, sihteeriä, puheenjohtajan avustajina, näin mahdollisimman monet lapset saivat kokeilla vastuullisia tehtäviä omassa yhteisössään.</p>
Tärkeimmät yhteistyötahot	Nakkilan kunta, olimme aktiivisina toimijoina DIOK-pilotissa; toiminnan aloittaminen, jaoimme materiaalia, tarjosimme tukea ja osallistuimme kouluttamiseen.
Alueellinen toiminta	Uusimaa, Varsinais-Suomi, Satakunta

PALVELU/HANKE	UUSINTAVAN AJATTELUN RYHMÄT
Lyhyt kuvaus hankkeesta ja ylätason päätavoite	<p>Kokosimme ryhmän yhteiskunnallisesti merkittävässä asemassa olevia virkamiehiä ja vaikuttajia pohtimaan tapaa, jolla koko koulutusjärjestelmä tulisi ajatella uusin perustein.</p> <p>Lisäksi koolla oli konsortio pohtimassa nuorisotyön roolin vahvistamista kouluissa ja oppilaitoksissa.</p>
Toimintavuoden kohderyhmä ja miten sen tavoittamisessa onnistuttiin?	<p>Uusintavan ajattelun ryhmään haluttiin saada mukaan henkilöitä, joilla olisi pitkä kokemus koulutus- ja nuorisopolitiikasta, lasten ja nuorten palvelujen tuottamisesta ja niiden säädännöllisestä pohjasta. Ryhmään haettiin kuutta henkilöä ja kaikki saatiin mukaan.</p> <p>Nuorisotyön konsortiossa oli mukana neljä henkilöä.</p>
Toimintavuoden tavoitteet	Uusintavan ajattelun ryhmän tavoitteena oli

	<ul style="list-style-type: none"> - ryhtyä dialogisesti etsimään uusia näkökulmia, joilla voitaisiin vastata lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja oppimisen pirullisiin ongelmiin koulutusjärjestelmässä - vaikuttaa poliittiseen päätöksentekoon niin, että peruskoulutusta koskeva lainsäädäntö avattaisiin - vaikuttaa puolueiden eduskuntavaalitavoitteisiin <p>Nuorisotyön konsortion tavoitteena oli</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tarkastella tutkimustiedon pohjalta hyvinvoinnin ja oppimisen suhdetta ja nuorisotyön mahdollisuuksia parantaa kohtaamisosaamista kouluissa ja oppilaitoksissa - Työskennellä koulussa tehtävän nuorisotyön roolin selkiyttämiseksi - Vaikuttaa tuleviin poliittisiin ohjelmiin ja erilaisiin säädöksiin koulussa tehtävän nuorisotyön roolin selkiyttämiseksi
Toimintavuoden tavoitteiden saavuttaminen	<p>Uusintavan ajattelun ryhmä saatiin koottua alkuvuoden aikana ja se kokoontui ensimmäisen kerran heinäkuussa, sittemmin kerran kuukaudessa. Dialogit toteutuivat hyvin. Vaikuttamistyön tuloksena pääpuolueet ovat ottaneet koulutusjärjestelmän muutostarpeet hallitusohjelmakirjaustensa perusteeksi välittömien korjaustoimien lisäksi.</p> <p>Nuorisotyön konsortio työskenteli läpi vuoden noin kerran kuukaudessa järjestetyin tapaamisin. Lisäksi järjestettiin seminaari Turvallinen koulu ja monialainen, nuorten hyvinvointia tukeva yhteistyö, jossa koulua tarkasteltiin hyvinvointiyhteisönä.</p>
Toimintavuoden seurantamittarit	<p>Seurantamittarina olivat koulutusjärjestelmän muutostarpeita käsittelevät julkiset kirjoitukset ja puolueiden signaloimat muutostarpeet.</p>
Toimintavuoden tulokset	<p>Julkiset kirjoitukset muutostarpeista ajoittuvat vuodelle 2023.</p> <p>Puolueista kokoomus, demarit, perussuomalaiset ja vihreät ovat signaloineet tarpeesta ajatella uusin koulutusjärjestelmää.</p>

Miten toiminta edisti nuorisotyötä toimintavuonna?	<p>Toiminta on tuonut kouluissa tehtävän nuorisotyön ja nuorisotyön ammattilaisten osaamisen merkityksen koulussa näkyväksi myös koulutuspolitiikan elementtinä. Koulujen moniammatillisen työn tärkeys oppimisen ja hyvinvoinnin yhteyden näkökulmasta on ymmärretty. Nonformaali ja formaali oppiminen toimivat samaan suuntaan yhteiskunnan ja yksilön myönteisen tulevaisuuden kannalta.</p>
Ratkaisiko toiminta jotain ajankohtaista ongelmaa toimintavuonna?	<p>Lasten ja nuorten kouluhyvinvoinnin ja oppimisen ongelmat, osallisuuden ja merkityksellisyyden rakentaminen tulevaisuuden kouluun</p>
Osallistettiin nuoria hankkeen päätöksentekoon toimintavuonna?	<p>Nuoria on ollut mukana kansainvälisissä dialogeissa, joissa on etsitty suuntaa koulutuspolitiikalle (festival of hope). Niissä on kartoitettu myös tapaa, jolla tulevaisuuden koulutusta ja koulutuspolitiikkaa pitäisi luoda nuoria osallistavasti, kuunnellen ja kuullen.</p>
Edistikö toiminta nuorten kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa?	<p>Nuoret ovat olleet mukana dialogeissa tuottamassa uusintavan ajattelun ryhmälle syötteitä sisällöistä ja tavoista, joilla koko koulutusjärjestelmä pitäisi uudistaa.</p> <p>Nuoret olivat mukana lukuiensa kautta. Dialogeissa heidät haluttiin tuoda vertaisina keskustelijoina rakentamaan tulevaisuutta. (ks. Tarkemmin Dialogit tulevaisuuden koulusta)</p>
Edistikö toiminta kestävä kehitystä toimintavuonna?	<p>Tulevaisuuden suunnittelun pohjana ovat olleet planetaarisen sivistyksen ja planetaarisen hyvinvoinnin käsitteet, joissa keskeisenä on maailmakuullinen muutos ihmisen rooliin planetaarisena toimijana.</p>
Edistikö toiminta yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa toimintavuonna?	<p>Keskusteltaessa tarvittavien uudistusten arvoperustasta yhdenvertaisuus koulutusjärjestelmän ydinarvona vahvistui tekijänä, joka on tärkein myös jatkovalintojen tekemisessä. Aiheesta syntyi asiantuntijateksti, joka julkaistaan 2023.</p>

Tärkeimmät yhteistyötahot	<p>Kehittäminen uusintavan ajattelun ryhmässä tahdottiin tietoisesti tehdä ilman taustatahoja. Mukana olleet henkilöt edustivat omaa ajatteluaan, elämäkokemustaan, koulutuksensa tuomaa tietoa ja maailmankuvaansa.</p> <p>Nuorisotyön konsortiossa olivat mukana Nuorisotutkimusverkosto, Itä-Suomen Aluehallintovirasto ja Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu XAMK ja sen tutkimuskeskus Juvenia.</p>
Alueellinen toiminta	Kansainvälinen ja kansallinen ulottuvuus, Juvenian järjestämässä seminaarissa oli mukana toimijoita kaikista maakunnista, pois lukien Ahvenanmaa.

PALVELU/HANKE	VUOROVAIKUTUKSET JA OSALLISUUDEN JOHTAMINEN
Lyhyt kuvaus hankkeesta ja ylätason päätavoite	Tavoitteena on, että opetustoimessa toimivien henkilöiden vuorovaikutustaidot paranisivat ja näin voitaisiin vaikuttaa koulujen ja oppilaitosten ilmapiiriin paranemiseen ja lasten ja nuorten kouluissa kohtaaman vuorovaikutuksen laatuun.
Toimintavuoden kohderyhmä ja miten sen tavoittamisessa onnistuttiin?	Koulutus oli tarkoitettu opetustoimen johtotehtävissä toimiville henkilöille. Osallistujia tavoiteltiin 50, koulutettuja oli 25.
Toimintavuoden tavoitteet	<ul style="list-style-type: none"> - Itsereflektio, kokeilemalla kehittäminen, oman johtamistyylin tunnistaminen - Vuorovaikutus etätilanteissa, vuorovaikutuksen johtaminen - Vaativien vuorovaikutustilanteiden rakentava hallitseminen
Toimintavuoden tavoitteiden saavuttaminen	Koulutettavat määrittelivät tavoitteensa suhteessa omaan organisaatioonsa ja toteuttivat koulutustavoitteitaan kokeiluissaan.

Toimintavuoden seurantamittarit	<ul style="list-style-type: none"> - Osallistujien omat reflektiot kokeilujen onnistumisesta ja taitojen saavuttamisesta. - Koulutettavamäärät - Laadulliset palautteet
Toimintavuoden tulokset	<p>Koulutettavien tavoiteltu määrä on ollut vaikea saavuttaa, sillä se on alkuun asetettu liian korkeaksi. Osallistuneiden on ollut vaikea pitäytyä sopimissaan kokeiluissa. Siitä huolimatta he ovat pystyneet harjoittelemaan taitojaan oppilaitoksissaan. Laadullinen palaute osallistujilta koulutuksista on ollut erinomaista 5/5.</p>
Miten toiminta edisti nuorisotyötä toimintavuonna?	<p>Toiminta paransi monialaisen ja – ammatillisen yhteistyön edellytyksiä oppilaitoksissa. Tarjottiin ratkaisukeskeisiä menetelmiä, joiden avulla vuorovaikutus ihmisten kesken paransi laadullisesti.</p>
Ratkaisiko toiminta jotain ajankohtaista ongelmaa toimintavuonna?	<p>Oppilaitosten toimintakulttuurin ja yhteistyön rakentaminen on oppilaitosjohdon vastuulla ja sen onnistuminen riippuu vuorovaikutustaitojen ja osallistavan toimintakulttuurin ymmärryksestä. Työoloselvitysten perusteella nuorisotyöntekijöiden rooli osana kouluyhteisöä on monesti tukala. Koulutuksessa opittiin taitoja, joilla keskustella ja vuorovaikuttaa myös nuorisoalan ammattilaisten kanssa oppilaitoksen ilmapiirin parantamiseksi. Koulutettavat harjoittelivat taitoja käytännössä omissa oppilaitoksissaan.</p>
Osallistettiin nuoria hankkeen päätöksentekoon toimintavuonna?	<p>Koulutuksen suunnittelussa oli mukana alle 29-vuotiaita.</p>
Edistikö toiminta nuorten kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa?	<p>Koulutuksella haettiin välillisesti parannuksia nuorten edellytyksiin toimia aktiivisesti oppilaitoksissaan parantamalla johdon ymmärrystä osallisuudesta ja osallistavasta toimintakulttuurista sekä sen tuomista parannuksista, kuten sitoutumisesta ja motivaation paranemisesta.</p>
Edistikö toiminta kestävää kehitystä toimintavuonna?	<p>Ihmisten välinen rakentava ja vastuullinen vuorovaikutus, jota koulutuksessa harjoiteltiin, on myös ekologisen toiminnan perusta.</p>
Edistettiin toiminnan saavutettavuutta toimintavuonna?	<p>Koulutus oli kohderyhmälle avointa ja maksutonta. Se toteutettiin vuorovaikutteisena ja kaikkialta saavutettavana Howspace-alustalla.</p>

Edistikö toiminta yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa toimintavuonna?	Koulutus korosti ihmisten yhdenvertaisen kohtelun välttämättömyyttä toimivan vuorovaikutuksen lähtökohtana.
Tärkeimmät yhteistyötahot	Nuorten Akatemia, Opetushallitus
Alueellinen toiminta	Koulutukseen osallistuttiin seuraavista maakunnista: Uusimaa, Varsinais-Suomi, Etelä-Pohjanmaa, Pohjois-Pohjanmaa, Satakunta, Kymenlaakso, Pirkanmaa, Pohjois-Savo, Lappi

PALVELU/HANKE	DIALOGISARJA TULEVAISUUDEN KOULUSTA
Lyhyt kuvaus hankkeesta ja ylätason päätavoite	Dialogit tarjoavat mahdollisuuden kokoontua käsittelemään rakentavasti koulun ja koulutuksen tulevaisuutta koskevia kysymyksiä ja jakamaan kokemuksia ja ajatuksia aiheesta. Keskustelujen tavoitteena on herättää keskustelua kouluhyvinvoinnista ja oppimisen ja hyvinvoinnin suhteesta, koulun tulevaisuuden suunnasta ja tehtävistä sekä koulutuksen perustana olevista arvoista.
Toimintavuoden kohderyhmä ja miten sen tavoittamisessa onnistuttiin?	<p>Kutsuimme keskusteluihin mukaan koulusta ja koulutuksesta ja niiden tulevaisuudesta kiinnostuneita. Haastoimme myös muita järjestöjä mukaan järjestämään dialogeja.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Osallistujia yhteensä 75, mikä oli hyvä saavutus siihen nähden, että tämä oli ensimmäinen kerta, kun kokeilimme dialogisarjan järjestämistä. - Dialogisarjaan liittyviä keskusteluja järjestettiin yhteensä 13, pääosin etätoteutuksena. Tämä rajasi keskusteluihin mukaan mahtuvien määrän noin viiteen tai kuuteen, jotta dialogisuus, turvallisuus ja vuorovaikutus kaikkien osalta on mahdollinen. Keskusteluihin osallistui nuoria.
Toimintavuoden tavoitteet	<ul style="list-style-type: none"> - Herättää keskustelua kouluhyvinvoinnista, koulun tulevaisuuden suunnasta ja tehtävistä sekä koulutuksen perustana olevista arvoista. - Lisätä ymmärrystä keskustelujen teemoina olevista kysymyksistä sekä tietoisuutta siitä, millaisia ajatuksia ne erilaisissa ihmisissä herättävät.

	<ul style="list-style-type: none"> - Kuulla ja tuoda esille erityisesti nuorten näkemyksiä keskustelujen teemoista. - Viedä dialogisuutta tällaisen kokeilun kautta kouluihin ja antaa keskusteluun osallistuville nuorille omakohtainen kokemus dialogista. - Haastaa kouluja ja muita tahoja käymään dialogeja koulun ja koulutuksen tulevaisuudesta.
Toimintavuoden tavoitteiden saavuttaminen	<ul style="list-style-type: none"> - Dialogeissa käsiteltiin tulevaisuuden koulua kolmesta näkökulmasta eli asetetut sisällölliset tavoitteet toteutuivat. Dialogien aiheet olivat: <ul style="list-style-type: none"> ▫ Millaisia arvoja tulevaisuuden koulussa halutaan edistää ja millaista tulevaisuutta sitä kautta rakentaa ▫ Hyvinvoiva koulu yhteisö, hyvinvoinnin esteet, hyvinvoinnin edistäminen ▫ Mitkä ovat koulun tehtävät tulevaisuudessa ja mitä koulun tulisi opettaa - Valmisteltiin materiaalit dialogien ohjaamiseen. - Tuettiin ulkopuolisia järjestäjiä tuottamalla kutsukirjepohjat, kuvia sosiaaliseen mediaan ja järjestämällä perehdytys webinaari. Lisäsimme näin järjestäjien dialogitaitoja. - Pyydettiin ja julkaistiin kolme asiantuntijakirjoitusta teemoista. - Järjestettiin itse yhteensä 9 dialogia ja saatiin haastettua muita järjestöjä järjestämään 4 dialogia valmistelemiemme materiaalien pohjalta. - Dialogit koettiin kiinnostaviksi ja osallistujien jaetut kokemukset lisäsivät osallistujien ymmärrystä koulun merkityksestä myös nuorten kasvu ympäristönä. Koulun kasvu ympäristöltä toivottiin turvallisuutta, rauhaa ja evoluutiota. Ajan kontekstiin sijoitettuna toivo turvallisuudesta on hyvin ymmärrettävä. - Koottiin dialogit julkaisuksi, joka ilmestyy Educa-messuille 2023. Julkaisu tulee jakoon Opinkirjon verkkosivuston kautta, ja sitä lähetetään päättäjille (eduskuntaryhmät, sivistys- ja tulevaisuusvaliokunta) keväällä 2023.
Toimintavuoden seurantamittarit	<ul style="list-style-type: none"> - Dialogien määrä - Osallistuneiden henkilöiden kokonaislukumäärä - Dialogien yhteenvedot
Toimintavuoden tulokset	<p>Keskusteluja järjestettiin yhteensä 13 kpl, joista 9 on Opinkirjon organisoimia. Keskusteluihin osallistui 75 henkilöä. Etänä järjestettäviin keskusteluihin voi kerrallaan osallistua 5–6 henkilöä. Totesimme toiminnan aikana, että suunnitellut kahdeksan keskustelijaa on liian suuri ryhmä etätoteutukseen.</p>

	<p>Dialogien yhteenvedoista pääteltiin osallistuneiden kiinnostusta ja tehtiin johtopäätöksiä osallistuneiden näkemyksistä tulevaisuuden koulusta. Ymmärrys tulevaisuuden koulun rakentumisesta vahvistui keskustelujen kuluessa. Dialogit lisäsivät yhteiskunnallista keskustelua.</p> <p>Dialogien järjestäjien dialogitaidot kehittyivät.</p>
Miten toiminta edisti nuorisotyötä toimintavuonna?	<ul style="list-style-type: none"> - Toiminta oli osa nuorten yhteiskunnallista vaikuttamista, kun he pääsivät osallistumaan keskusteluun. - Keskusteluissa esiintyi vahvasti lasten ja nuorten hyvinvointiin liittyvät asiat. - Keskustelujen annista voidaan päätellä, millaisiin seikkoihin tulevaisuudessa on syytä keskittyä kouluhyvinvoinnin osalta, jotta oppiminen ja kehittyminen on mahdollista.
Ratkaisiko toiminta jotain ajankohtaista ongelmaa toimintavuonna?	<ul style="list-style-type: none"> - Yksi dialogeista pyrki ymmärtämään kokemuksellisesti lasten ja nuorten eri näkökulmia hyvinvointiin liittyen. - Koulun, oppimisen ja kasvatuksen suhdetta on kyettävä tarkastelemaan poikkeuksellisissa oloissa moniäänisesti ja moniulotteisesti. Ilmastokriisi, lajikato, korona ja Ukrainan sota ovat luoneet uudenlaisen murrostilanteen, jossa arvoista ja tulevaisuuksista keskusteleminen on tärkeää, jotta voimme luoda toivoa ja kasvattaa uskoa siihen, että tulevaisuus tehdään yhdessä.
Osallistettiin nuoria hankkeen päätöksentekoon toimintavuonna?	Hankkeen suunnittelussa ja toteutuksessa oli mukana yksi nuori.
Edistikö toiminta nuorten kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa?	<ul style="list-style-type: none"> - Osallistuneet nuoret saivat taitoja osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun. - Osallistuneet saivat ajattelunsa tueksi erilaisia näkökulmia. - Dialogeissa vahvistettiin sukupolvien välistä vuoropuhelua.
Edistikö toiminta kestävä kehitystä toimintavuonna?	<ul style="list-style-type: none"> - Dialogien tausta-ajatuksena oli planetaarinen sivistyskasitys ja ekososiaalinen kasvatus. - Osallistujat reflektoivat kokemuksiaan kestävään kehitykseen liittyen. - Vaikutettiin osallistujien asenteisiin.
Edistettiin toiminnan saavutettavuutta toimintavuonna?	Edistettiin saavutettavuutta käyttämällä Teams-alustaa, mikä mahdollisti osallistumisen kaikkialta Suomesta.

Tärkeimmät yhteistyötahot	<ul style="list-style-type: none"> - Mikkelin kaupungin liikelaitos Otavia; Otavan Opiston aikuislukio, Kvs-säätiö; Sivistyksen ja oppimisen tiedekeskus Soppi, Osaamiskeskus Nuoska ja Suomen Vanhempainliitto järjestivät dialogeja viiteryhmilleen - Kulosaaren lukio, opiskelijoita osallistui
Alueellinen toiminta	<p>Keskusteluihin mukaan tavoiteltiin eri puolilla Suomea asuvia. Täsmällisiä tavoitteita ei asetettu, koska toimintaa järjestettiin ensimmäisen kerran eikä siten ollut realistista kuvaa siitä, miten saavutamme eri osallistujia eri puolilta Suomea.</p> <p>Keskusteluihin osallistuneet asuivat seuraavissa maakunnissa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Etelä-Karjala - Etelä-Savo - Kanta-Häme - Keski-Pohjanmaa - Lappi - Pirkanmaa - Pohjanmaa - Pohjois-Pohjanmaa - Pohjois-Savo - Päijät-Häme - Uusimaa

HANKKEET, JOTKA EIVÄT TOTEUTUNEET

- Lasten ja nuorten digitaalisten laitteiden turvallisen käytön edistäminen ja haitallisten sekä ongelmallisen käytön ehkäiseminen
- Yrittäjyyskasvatuksen kansallinen foorumi
- Lukiodiplomit
- Yrittäjämäisen toimintakulttuurin johtaminen
- Sustainable solutions for preventing exclusion in childhood and adolescence (SUSPEX)
- To thrive equally (2THRIVE) – fostering adolescents’ capabilities and agency for equal wellbeing opportunities
- Yhteiskunta, taide ja nuoret 2022–2023 = Nuori demokratia

Pelastakaa Lapset, jonka hanke digitaalisten laitteiden turvallinen käyttö oli, ei toteuttanut hanketta. Toisaalta olimme mukana vastaavassa Jyväskylän yliopiston tutkimushankkeessa, jonka pohjalta julkaistaan materiaalia 2023. Yksityisyrittäjien Säätiö, joka tilasi meiltä suunnitelman yrittäjyyskasvatuksen toimijoiden visiohankkeelle, ei lähtenytään toteuttamaan suunnitelmaa, vaan suuntasi toimintaansa enemmän kasvuyritysten suuntaan. Suomen Akatemian Strategisen tutkimuksen neuvostolle valmistellut kaksi hankesuunnitelmaa eivät edenneet toiselle hakukierrokselle. Koneen säätiö ei myöntänyt rahoitusta Nuori demokratia –hankkeelle.

Koulujen osallisuutta ja yhteisöllisyyttä tukeva Hymy

Meidät tunnetaan parhaiten Hyvän toveruuden kilvasta ja Hymy-veistoksista sen tunnuksina. Jo sadat tuhannet suomalaiset ovat saaneet veistoksen ja omanneet siihen sisältyvät sosiaalisten taitojen ja yhteisöllisyyden arvot sekä siirtäneet nämä arvot eteenpäin yli sukupolvien. Hymyt ovat jo suomalainen instituutio: yleiskieleen on vakiintunut käsite hymypoika.

PALVELU/HANKE	HYVÄN TOVERUUDEN KILPA OPPILAIKEN OSALLISUUDEN JA HYVINVOINNIN TUKENA
Lyhyt kuvaus hankkeesta ja ylätasen päätavoite	Hyvän toveruuden kilpa toteutetaan lukuvuoden mittaisina prosesseina kouluissa, jonka aikana lapset ja nuoret kannustavat toisiaan positiivisessa vuorovaikutuksessa. Se huipentuu kevätlukukauden lopulla järjestettävään äänestykseen. Lapset antavat äänensä toverille, jonka kokevat parhaalla mahdollisella tavalla toimineen ryhmässä tai luokassa toisia kannustavalla tavalla.

	<p>Toimintavuonna Hymytyttö ja Hymypoika-veistosten sarjaan tuotiin uusi Hymy-veistos. Tarkoituksena oli, että kouluissa äänestyksessä eniten kannustusta saanut lapsi saisi itse päättää, millaisen veistoksen hän haluaa tunnustukseksi saada. Uudistuksella tavoiteltiin yhdenvertaisuuden ja sukupuolisen moninaisuuden tunnustamista koulu yhteisössä</p>
<p>Toimintavuoden kohderyhmä ja miten sen tavoittamisessa onnistuttiin?</p>	<p>Pääkohderyhmä olivat peruskoulujen oppilaat noin 530 000*, josta tavoitettiin noin 71 950 oppilasta eli 14 %.</p> <p>Tavoitteena oli, että Hymy-toimintaa järjestettäisiin n. 1 000 koulussa, jolloin tavoitettaisiin 46 % Suomen peruskouluista. Vuonna 2020 peruskouluja oli toiminnassa 2 130 (lähde: tilastokeskus). Tavoitteesta jäätettiin hieman. Hymy-toimintaa järjestettiin noin 900 koulussa eli tavoitettiin 42 % Suomen peruskouluista.</p>
<p>Toimintavuoden tavoitteet</p>	<p>Toimintavuoden tavoite oli kehittää Hymyyn liittyvää toimintaa arvolähtöiseen suuntaan ja vähentää Hymypoika ja Hymytyttö -veistoksiin liittyviä sosiaalisia rooli-odotuksia. Niiden rinnalle lanseerattiin uusi veistos Hymy. Tavoitteena oli, että veistoksia jaetaan sellaisten arvojen ja hyveiden pohjalta, jotka kaikki voivat jakaa ja joihin ei liity sukupuolittain eriytyviä odotuksia.</p>
<p>Toimintavuoden tavoitteiden saavuttaminen</p>	<p>28.1.2022 julkistettiin uusi Hymy-veistos aiempien kahden veistoksen rinnalle. Uuden Hymy-veistoksen on suunnitellut Jarmo Vellonen. Ensimmäisenä toimintavuonna sitä valmistettiin ja välitettiin tilausten pohjalta 495 kpl.</p>
<p>Toimintavuoden seurantamittarit</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Mediajulkisuus - Välitettyjen veistosten määrä
<p>Toimintavuoden tulokset</p>	<p>Uudistuksesta toteutettiin laaja viestintäkampanja, joka läpäisi median erinomaisesti. Levikki oli 9,2 miljoonaa. Hymy-veistoksista uutisoitiin useissa lehdissä: mm. Helsingin Sanomissa, Iltasanomissa ja Iltalehdessä. Iltalehden artikkeli nousi Suomessa pääotsikoksi 28.1.2022 ja oli Iltalehden luetuin artikkeli. Sveriges Radio teki uudistuksesta 50 min ajankohtaisohjelman 31.1.2022. Runsas julkisuus lisäksi sosiaalisessa mediassa.</p> <p>Veistoksia välitettiin 6 251 kappaletta, mikä on 4 % vähemmän kuin edellisvuonna.</p>

Miten toiminta edisti nuorisotyötä toimintavuonna?	<p>Hymy on sosiaalisen vahvistamisen väline. Se edisti lasten ja nuorten kasvua toimimaan aktiivisesti yhteisön kehittämiseksi. Toiminnan ydintä oli toimiminen rakentavassa yhteistyössä kaikkien kanssa.</p> <p>Nuoret äänestivät keskuudestaan Hymyn arvoisen henkilön. Hymyä luokkaan –askelmallissa ideoita oppilaskunnan luottamusoppilaiden ja tukioppilaiden osallistumisesta koulun Hymyn kehittämiseen. Lasten osallisuus siis vahvistui edelleen.</p>
Ratkaisiko toiminta jotain ajankohtaista ongelmaa toimintavuonna?	On koettu, että koulussa vallitsee vielä perinteisesti roolittuneita sukupuolimalleja. Tuomalla kolmas veistos hymyjen sarjaan haluttiin korostaa lasten ja nuorten yhdenvertaisuutta.
Osallistettiin nuoria hankkeen päätöksentekoon toimintavuonna?	Uutta veistosta pilotoitiin lasten kanssa ja luotiin malleja, jolla se palvelisi parhaiten yhdenvertaisuuteen tähtäävänä huomionosoituksena.
Edistikö toiminta nuorten kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa?	Tuomalla kolmas veistos hymyperheeseen luotiin tunnustusta nuorille, jotka identifioivat sukupuolensa toisin. Tällä tavoin korostettiin heidän yhdenvertaisuuttaan koulussa ja myös yhteiskunnallisesti yhdenvertaisina toimijoina.
Edistikö toiminta yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa toimintavuonna?	Sukupuolinen yhdenvertaisuus oli toimintavuoden keskeinen teema, kun jo vuodesta 1954 olleiden veistosten rinnalle tuotiin uusi yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon tähtäävä veistos.
Tärkeimmät yhteistyötahot	Jarmo Vellonen, Koristevalu, Artekno.
Alueellinen toiminta	Hyvän toveruuden kilpaa toteutettiin kaikissa maakunnissa, pl. Ahvenanmaa.

II BRÄNDIT

PALVELU/HANKE	NUORTEN PARLAMENTTI / UNGDOMSPARLAMENT
Lyhyt kuvaus hankkeesta ja ylätasen päätavoite	<p>. Toimintojen tavoitteena on monipuolistaa koulun kerhotoimintaa osaksi demokratiakasvatusta.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tukea nuorten osallistumista ja osallisuutta. - Edistää nuorten kiinnostusta yhteiskunnalliseen toimintaan, erityisesti eduskuntaan. - Kehittää toimintoja nuorten kuulluksi tulemisen ja vaikutusmahdollisuuksien parantamiseksi. - Tarjota lainsäätäjille mahdollisuus kuulla nuoria.
Toimintavuoden kohderyhmä ja miten sen tavoittamisessa onnistuttiin?	<ul style="list-style-type: none"> - Nuorten parlamentissa 2022 oli tarjolla 199 paikkaa oppilasedustajille sekä kaikille ilmoittautuneille kouluille paikka toimittajaoppilaalle ja ohjaajalle. - Noin 150 osallistuvaa koulua oli maksimäärä ts. Istunnon maksimosallistujamäärä on noin 520 henkilöä yhteensä. Ilmoittautuneista 196 koulusta 33 perui osallistumisensa määräaikaan 14.1. mennessä. - Ikäluokasta tavoitettiin kaikkineen yli 12 000 henkilöä Nuorten parlamenttiin osallistuvien koulujen kautta (ohjaajien ilmoittamat luvut). - Maaseutumestat-hankeessa kohderyhmänä olivat Keski-Uudenmaan maaseutumaiset kuntien ja kunnan osien aikuistuvat nuoret. Hankkeeseen voitiin ottaa mukaan noin 50 nuorta. Hankevastuussa oli Nuori Taide. - Juniori Tulevaisuustajuus -kehittämistyöhön osallistui noin 15 nuorta ja yksi opettaja.
Toimintavuoden tavoitteet	<ul style="list-style-type: none"> - Mahdollistaa nuorten äänen kuulumisen lainsäätäjille. - Vahvistaa osallistujien kiinnostusta yhteiskunnallisiin teemoihin. - Jatkaa alueellisten ja/tai etänä järjestettävien toimintojen kehittämistä.
Toimintavuoden tavoitteiden saavuttaminen	<ul style="list-style-type: none"> - Toteutettiin istunto ja valiokuntatyöskentely etänä. Kehitettiin valiokuntatyöskentelyä siten, että osallistujien näkökulmat aiheeseen huomioitiin. Järjestettiin toimittajaoppilaille etkona Minustako toimittaja -tilaisuus 24.3. ja jatkona Tekstit kuntoon -työpaja 28.3. - Julkaistiin kerhoille tarkoitetut valmistautumismateriaalit ja toteutettiin osallistujille tarkoitettu webinaari valmistautumisen tueksi.

	<ul style="list-style-type: none"> - Koulutettiin istuntoon osallistuvat fasilitaattorit. - Aloitettiin Ylen media-akatemia valmistelu. Media-akatemia toteutetaan keväällä 2023. - Viestittiin istunnosta ja sen tuloksista nuoria innostavalla ja kiinnostavalla tavalla yhteistyössä Lasten uutisten, HBL:n Junioriuutisten kanssa ja MLL:n Nuorten netin kanssa. - Tuettiin ohjaajia ja opettajia käyttämään istunnossa käsiteltyjä aiheita osana yhteiskuntaopin opetusta. - Arvioitiin Nuorten parlamentin työryhmän työskentelyä. - Työstettiin saapuneista suullisista kysymyksistä koonti. Se toimitettiin lasten ja nuorten kannalta keskeisille viranomaisille ja muille tahoille ja julkaistiin Nuorten parlamentin nettisivuilla. - Nuorten parlamentti -konseptiin kuuluva Valiokuntasimulaation aineistot päivitettiin. Etsittiin tahoja, jonka kanssa voitaisiin koota NATO-aiheinen valiokunta-aineisto. Maanpuolustuskorkeakoulu ja Puolustusvoimat kokivat aiheen liian poliittiseksi vielä keväällä. - Toteutettiin Puhemiehen kyselytunti 25.11. Tunnille osallistui nuoria 549–715 (yksi ryhmä ilmoitti osallistujamäärään ison vaihtelun), ohjaajia osallistui 37 ja ryhmiä 37. Avoimen linkin kautta 33 katselijaa. Huomion arvoista on, että tunnille osallistui ammatillisten oppilaitosten ryhmiä 12 ja yksi lukiolaisten ryhmä. - Järjestettiin kehittäjäopettajatapaaminen yhdessä muiden asiantuntijoiden kanssa kesäkuussa. - Osallistuttiin demokratiakasvatuksen valtakunnalliseen kehittämiseen DINO- ja DIOK-ryhmien kautta. - Blogikirjoituksia julkaistiin 3 kpl Nuorten parlamentti toimintaan osallistuvilta nuorilta. - Facebook-ryhmissä (erityisesti Osallisuuden vahvistajat, Osallisuus ja oppilaskunnat, Historian ja yhteiskuntaopin opettajien ryhmä) rekrytoitiin, jaettiin materiaalia ja innostettiin mukaan toimintaan. - Järjestettiin Demokratian puolustusdialogi 9.6. Dialogi oli osa Erätaukosäätiön organisoimaa kampanjaa. - Osallistuttiin Meidän maaseutumestat -hankkeen toteuttamiseen. Hankkeella tavoitellaan nuorten yhteiskunnallisen vaikuttamisen vahvistamista ja alueiden vireyden voimistamista nuorille tärkeillä tavoilla. Valmisteltiin yhdessä Nuori taide -toiminnan kanssa Leader-rahoitteista toimintaa Keski-Uudellemaalle. - Kehitettiin Sitran Tulevaisuustaaajuus -työkalusta Juniorversio yhdessä FISTA-koulun (Tampere) oppilaiden kanssa.
Toimintavuoden seurantamittarit	<ul style="list-style-type: none"> - Webropol-palautteet, oppilashaastattelut ja järjestelyihin osallistuneiden henkilöiden palautteet - Osallistujien arviointikyselyn tulokset. - Toiminnan arviointi Opinkirjon nuorten aloiteryhmän kanssa.

	<ul style="list-style-type: none"> - Osallistujamäärät ja ohjaajien ilmoittamat määrät. - Meidän maaseutumestat -hankkeen arvioinnista huolehti Nuori Taide. - Junioritulevaisuustaaajuus -materiaalin käytettävyyttä voidaan arvioida aikaisintaan vuonna 2023.
Toimintavuoden tulokset	<ul style="list-style-type: none"> - Nuoret eri puolilta Suomea saivat yhdenvertaisen mahdollisuuden osallistua ja syventyä eduskunnan työskentelyyn ja lainsäätämisen vaiheisiin. - Teeman alla olevat toiminnot auttoivat nuoria ymmärtämään demokratian toteutumista. - Opettajat saivat käyttöönsä demokratiakasvatukseen liittyviä materiaaleja. - Yhdistyksen toteuttama demokratiakasvatus koettiin asiantuntevana. - Tuloksia seurattiin kyselyin erityisesti nuorten osalta. <p>Nuorten parlamentin istuntolähetys suora lähetys: yksittäiset katsojat 307 ja katselumäärät 567 tallenne (1.4.2022 klo 12.30 mennessä): yksittäiset katsojat 401 ja katselumäärät 595</p> <p>Suuren valiokunnan kokous suora lähetys: yksittäiset katsojat 98 ja katselumäärät 181 tallenne (1.4.2022 klo 12.30 mennessä): yksittäiset katsojat 59 ja katselumäärät 98</p> <p>Yle Areena -istunnon katselukertoja 4 294 (29.1.2023). Tallenne poistuu 25.3.2023.</p> <p>Nuorten parlamentin aikana järjestettiin toimintaa yhteensä lähes 31 tuntia. Ohjelmiin osallistui maaliskuun aikana yli 12 000 nuorta ja lähes 700 aikuista, kansanedustajia (ml. ministerit ja puhemies) 93.</p> <p>Nuorten parlamentin osallistumisesta sanottua</p> <ul style="list-style-type: none"> - Osallisuus saa minut tuntemaan itseni tarpeelliseksi, kun mielipiteelläni on väliä, ja voin oikeasti tehdä muutoksia. - Nuorena osallistumisen ansiosta, kiinnostukseni yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen on kasvanut, ja käyn nykyään itsenäisesti seuraamassa eduskunnan täysistuntoja.

	<ul style="list-style-type: none"> - Osallisuuden ansiosta myös vanhempani ovat innostuneet vaikuttamisesta, kun olen kertonut asioita, joihin olen itse saanut vaikutettua. - Mahdollisuus osallistua päätöksentekoon on ollut minulle erittäin tärkeää, sillä päätökset vaikuttavat nuoriin, sekä maapalloon hyvinvointiin, ja samalla nuorten tulevaisuuteen. - Osallisuus on lisännyt huomasti rohkeutta muillakin elämän osa-alueilla. - Osallisuus on avannut ovia muihinkin mahdollisuuksiin, esimerkiksi töihin tai vaihto-oppilaana toimimiseen, koska sitä arvostetaan, ja sillä erottuu muista. - Osallisuus on avartanut ymmärtämistäni, koska olen saanut mahdollisuuden työskennellä eri-ikäisten, sekä eri taustaisten ihmisten kanssa. - Osallisuus on innostanut vaikuttamaan lisää yhteiskunnallisissa asioissa. - Osallisuus nuorten parlamentissa on lisännyt itsevarmuutta ja rohkeutta kertoa oma mielipide. - Osallisuus on lisännyt kokemusta suuremmasta projektista, mikä auttaa esimerkiksi työnhaussa.
<p>Miten toiminta edisti nuorisotyötä toimintavuonna?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Toiminnot loivat nuorille mahdollisuuksia osallistua ja tulla kuulluksi yhteiskunnassa eri tavoin. - Osallistuminen istuntoon ja kerholaistilaisuuteen edisti nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa. - Toiminta edisti nuorten oikeuksien toteutumista luomalla yhteyksiä nuorten ja poliittisten päättäjien välille. - Yhdenvertaisuutta tuettiin kustantamalla osallistujien matkakuluja. - Nuorten parlamentin istunto ja kerholaistilaisuudet olivat esteettömiä. - Junioritulevaisuustaajuus vahvisti nuorten ymmärrystä kestävästä kehityksen merkityksestä ja tuki siten kasvua vastuullisiksi ja osallistuviksi kansalaisiksi.
<p>Ratkaisiko toiminta jotain ajankohtaista ongelmaa toimintavuonna?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Toiminta monipuolisti nuorten mahdollisuuksia vaikuttaa ja osallistua yhteiskunnassa heille merkityksellisiin asioihin tavoin, jotka nuoret kokevat omikseen. - Nuorten ajatukset ja näkökulmat välittyivät suoraan poliittisille päättäjille.
<p>Osallistettiinko nuoria hankkeen päätöksentekoon toimintavuonna?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Opinkirjon Nuorten aloiteryhmä/Noora Nygrén ja Caterina Kettunen, Vilhelm Vähäsilta: Nuorten parlamentin nuorille merkityksellisten teemojen hahmottaminen, Eduskunnan Instagram-tilin päivitys, etäalustan testaaminen, toiminnan arviointi, korealaisen vierailuryhmän tapaaminen

	- FISTA-koulun oppilasryhmä osallistui Junioritulevaisuustaaajuus-menetelmän pilotointiin ja arviointiin																								
Edistikö toiminta nuorten kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa?	Toiminta tukee demokratiataitoja kuten myönteistä kansalaisyhteiskuntaa, kriittistä ajattelua ja osallistumista yhteiskunnalliseen keskusteluun.																								
Edistikö toiminta kestävä kehitystä toimintavuonna?	Ympäristövaliokunnan ja nuorten työskentelyn aiheena oli ilmastonmuutoksen hillitseminen ja konkreettiset toimet.																								
Edistikö toiminta yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa toimintavuonna?	Sukupuolten tasa-arvoa edistettiin huomioimalla suullisten kysymysten esittäjien sukupuoli. Esittäjän sukupuoli tulkittiin nimen perusteella. Yhdenvertaisuutta edistettiin alueellisen yhdenvertaisuuden osalta.																								
Tärkeimmät yhteistyötahot	Eduskunta, osallistuvat koulut ja kerhot, Allianssi, Nuori Taide																								
Alueellinen toiminta	<p>Alueellinen kattavuus oli hyvä. Osallistujat asuivat 17 maakunnan alueella, kuntia oli mukana 55. Kaikki Suomen 13 vaalipiiriä lähettivät edustajansa istuntoon.</p> <p>Nuorten parlamentissa mukana kouluja/kerhoja maakunnittain:</p> <table border="1"> <tr><td>Uusimaa</td><td>34</td></tr> <tr><td>Varsinais-Suomi</td><td>10</td></tr> <tr><td>Satakunta</td><td>9</td></tr> <tr><td>Kanta-Häme</td><td>6</td></tr> <tr><td>Pirkanmaa</td><td>12</td></tr> <tr><td>Päijät-Häme</td><td>2</td></tr> <tr><td>Kymenlaakso</td><td>1</td></tr> <tr><td>Etelä-Karjala</td><td>1</td></tr> <tr><td>Etelä-Savo</td><td>3</td></tr> <tr><td>Pohjois-Savo</td><td>10</td></tr> <tr><td>Pohjois-Karjala</td><td>3</td></tr> <tr><td>Keski-Suomi</td><td>9</td></tr> </table>	Uusimaa	34	Varsinais-Suomi	10	Satakunta	9	Kanta-Häme	6	Pirkanmaa	12	Päijät-Häme	2	Kymenlaakso	1	Etelä-Karjala	1	Etelä-Savo	3	Pohjois-Savo	10	Pohjois-Karjala	3	Keski-Suomi	9
Uusimaa	34																								
Varsinais-Suomi	10																								
Satakunta	9																								
Kanta-Häme	6																								
Pirkanmaa	12																								
Päijät-Häme	2																								
Kymenlaakso	1																								
Etelä-Karjala	1																								
Etelä-Savo	3																								
Pohjois-Savo	10																								
Pohjois-Karjala	3																								
Keski-Suomi	9																								

	Etelä-Pohjanmaa	5
	Pohjanmaa	3
	Keski-Pohjanmaa	0
	Pohjois-Pohjanmaa	11
	Kainuu	0
	Lappi	3
	Ahvenanmaa	1
	Yhteensä	123

PALVELU/HANKE	OMAOPPILASKUNTA.FI
Lyhyt kuvaus hankkeesta ja ylätason päätavoite	<p>Oppilaskunta on koulun oppilaiden oma yhteisö ja koko organisaation tuki. Oppilaskuntatoiminnan ytimenä on vaikuttaminen koulu yhteisön kehittämiseen sekä mahdollistaa oppilaiden äänen kuulumisen heitä koskevissa asioissa. Toiminnan ohjaavat opettajat ovat avainasemassa laadukkaan ja vaikuttavan toiminnan toteutumisessa. Koulujen osallisuus- ja demokratiakasvatustoiminnat vahvistavat lasten ja nuorten kokemusta mahdollisuudesta vaikuttaa omaan yhteisöön, toiminnot ovat avoimia kaikille yhteisöön kuuluville lapsille. Oppilaskuntatoiminta on osallistuville merkityksellinen kokemus.</p> <p>Oppilaskuntatoiminnan tavoitteina on tukea kouluhyvinvointia ja mahdollisimman laajaa osallisuustoimintaa koulussa. Oppilaan näkökulmasta toiminta vahvistaa yhteisöön kuulumisen tunnetta.</p> <p>Edistää oppilaiden osallistumista osallisuusryhmien perustamiseen ja vahvistaa oppilaiden tunnetta siitä, että haluavat edistää lähiyhteisön hyvää.</p> <p>Opinkirjon ylläpitämä www.omaoppilaskunta.fi-sivusto on oppilaskunnan ohjaajille suunnattu tukipalvelu.</p>

Toimintavuoden kohderyhmä ja miten sen tavoittamisessa onnistuttiin?	<p>Peruskoulun oppilaskuntatoiminnan ohjaavat opettajat. Vuonna 2020 peruskouluja oli toiminnassa 2 130*. Ohjaavia opettajia on oletettavasti enemmän kuin peruskoulujen lukumäärä, koska osassa kouluja voi olla kaksi ohjaajaa. Ohjaavien opettajien lukumäärää ei tilastoida valtakunnallisesti.</p> <p>Tavoitteena oli, että palvelua käyttää vuosittain noin 2 000 perusopetuksen oppilaskuntatoiminnan ohjaavaa opettajaa. Sivustolla oli käyttäjiä 3 689 ja FB-ryhmässä 1 846 jäsentä, joten tavoite ylitettiin reippaasti.</p> <p>Nakkilassa tavoitettiin OPK-toiminnan osalta kaikki peruskoulussa ja lukiossa opiskelevat nuoret.</p> <p>*Lähde: https://tilastokeskus.fi/til/kiari/2020/kiari_2020_2021-02-18_tie_001_fi.html</p>
Toimintavuoden tavoitteet	<ul style="list-style-type: none"> - Omaoppilaskunta-sivuston materiaalit ja omatoimiseen oppilaskuntatoiminnan ohjauksen kouluttautumiseen tarjotut kokonaisuudet edistävät oppilaiden vaikutusmahdollisuuksien paranemista ja tukevat ohjaajien työtä oppilaiden osallisuuden parantamiseksi. - Tukea oppilaskuntatoiminnan ohjaavia opettajia toteuttamaan laadukasta oppilaskuntatoimintaa. - Kehittää kouluissa tapahtuvan oppilaskuntatoiminnan suunnitelmallisuutta ja systemaattisuutta. - Lisätä lasten ja nuorten äänen kuuluvuutta.
Toimintavuoden tavoitteiden saavuttaminen	<ul style="list-style-type: none"> - Tavoitteena oli osallistua DINO-hankkeen kautta Oppilaskuntatoiminnan manuaali 2.0 kehittämiseen yhdessä toisen asteen opiskelijajärjestöjen kanssa. Kehittämisessä on mukana eri ikäisiä oppilaita. Manuaalia ei tietojemme mukaan olla toteuttamassa. - Ylläpidettiin omaoppilaskunta.fi -sivustoa. - Levitettiin koulutusmateriaaleja, videoita ja oppaita. - Tuotettiin sivustolle materiaalia siitä, miten luottamusoppilaat voivat olla aktiivisia ja kehittää toimintoja, miten vertaiset voivat kohdata ukrainalaisia pakolaisia ja muita koulu yhteisöön tulevia uusia nuoria - Mahdollistettiin oppilaskunnan ohjaajien vertaiskeskustelu ylläpitämällä FB-ryhmää. Ryhmässä on 1876 jäsentä. - Koulutettiin oppilaskuntatoiminnan ohjaajia. - Kehitettiin oppilaskuntien toimintaa kokeillen yhdessä koulujen ja muiden toimijoiden kanssa (Nakkila, Sotkamo, Innoduel).

- Koottiin tiedotusmateriaalia vuoden 2021 aikana toteutetusta oppilaskuntatoiminnan kyselystä. Kysely tehtiin yhdessä Nuvan ja Koordinaatin kanssa.
- Koulutettiin Planin Opetushallituksen rahoittamassa Ratkaisijat -koulutuksessa Osallisuudesta kouluissa.
- Viestittiin yhdessä Koululiikuntaliiton (Sari Turunen) toimintatavoista, joilla nuorten osallisuutta voidaan rakentaa koulu yhteisöissä. Vaikutettiin liikennekasvatustoimijoihin Liikennekasvatusverkoston kautta, jotta nuoret pääsevät tekemään nuorten näköistä ja heidän tarpeistaan lähtevää liikennekasvatusta. Pidettiin alustus osallisuudesta.
- Julkaistiin Oppilaiden verkkokurssi osallisuudesta <https://www.mll.fi/ammattilaisille/tietoa-teemoittain/kiusaamisen-vastainen-tyo/oppilaiden-verkkokurssi-osallisuudesta/>. Toteutettiin yhteistyössä MLL:n (Elina Rautiainen) kanssa. Kurssi oli saatavilla Opinkirjon materiaalipankissa, omaoppilaskunta.fi - ja nuoretjaosallisuus -sivulla vuoden 2022 ajan.
- Julkaistiin yhdessä Sari Turusen (KLL) kirjoittama blogi Yläkoululaisten osallisuuden edistäminen.
- Kokeiltiin Osaamiskeskus Kentaurin kehittämää Osallisuusmittaria helsinkiläisen koulun oppilaskunnan kanssa. Mittarin käyttö kouluissa osoittautui ongelmalliseksi tarvittavien huoltajien lupien vuoksi, eikä mittaria voitu levittää kouluihin laajasti.
- Toteutettiin yhdessä Vanhempainliiton kanssa viestinnällinen kampanja Liikenneturvallisuusviikon tueksi. Kampanjan kärkenä on yhteistyö ja osallisuus.
- Valmisteltiin yhdessä MLL:n, Nuoska/Ehyt ry kampanjaa vertaisten kytkemisestä maahanmuuttajanuorten kotouttamisprosessiin. Kampanjan sijaan päädyttiin ratkaisuun, jossa kukin toimija toteutti toimenpiteitä tahoillaan.
- Toteutettiin yhdessä Vanhempainliiton ja Lahden kaupungin kanssa skidialogitapahtuma 16.11. osana Lapsen oikeuksien viikkoa.
- Konsultoitii Tampereen oppilas- ja opiskelijakuntatoiminnan Nuva-johtoista kehittämishanketta. Nuvan puheenjohtaja kirjoitti toiminnasta blogin, joka julkaistiin tammikuussa 2023. Hankkeen tuloksista kootaan omaoppilaskunta-sivulle artikkeli.
- Jatketiin Osallisuuden vahvistajat -verkoston toiminnan johtamista. Verkostoon kuuluu 1 037 jäsentä Järjestettiin 3 tapaamista etäläsnäolomahdollisuudella. Verkosto mahdollisti osallisuusasioiden parissa työskentelevien ammatillisen keskustelun ja teemaan liittyvien ajankohtaisten asioiden käsittelyn.

Toimintavuoden seurantamittarit	<ul style="list-style-type: none"> - Sivuston käyttäjämäärä ja FB-ryhmän jäsenmäärä. - Havainnointi koulutuksissa ja muissa tilaisuuksissa.
Toimintavuoden tulokset	<ul style="list-style-type: none"> - Oppilaskunta on kaikkien koulu yhteisön lasten ja nuorten demokratiataitojen kehittymisen paikka ja tapa. - Ohjaajat saivat tukea oppilaskunnan ohjaamiseen. - Ohjaajilla oli mahdollisuus vertaistukeen ja kehittämiseen Facebook-ryhmässä Oppilaskunnat ja osallisuus. Toiminta verkossa mahdollistaa vertaisten välisen keskustelun, kokoaa yhteen toimintaideoita sekä tarjoaa foorumin kysymysten ja vastausten esittämiseen. - Ohjaajien ymmärrys oppilaiden osallisuuden merkityksestä syveni.
Miten toiminta edisti nuorisotyötä toimintavuonna?	<p>Oppilaskuntatoiminnan vahvistaminen edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta parantamalla nuorten mahdollisuuksia osallistua koulu yhteisön päätöksentekoon eri tasoilla. Se vahvistaa nuorten kykyä toimia ja osallistua yhteiskunnassa. Sosiaalista vahvistamista tuetaan nostamalla esiin nuorten moninaisuus ja vahvistamalla ohjaajia "kutsumaan" mukaan myös niitä nuoria, jotka eivät ole jo valmiiksi aktiivisia. Vireä ja monipuolinen oppilaskuntatoiminta parantaa nuorten kouluhyvinvointia.</p> <p>Aktiivinen oppilaskuntatoiminta ja oppilaiden aktiivinen toiminta koulu yhteisössä tukee lasten ja nuorten kasvua aktiiviseen toimintaan kansalaisyhteiskunnan jäsenenä. Oppilaskuntatoiminta yhteisöllisenä ryhmätoimintana tukee lasten ja nuorten kasvua yhteisöllisyyteen, yhteisvastuuseen ja yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumiseen.</p>
Ratkaisiko toiminta jotain ajankohtaista ongelmaa toimintavuonna?	<p>Toiminta on hallitusohjelman mukaista demokratian vahvistamiseen pyrkivää toimintaa. Osallisuuden kokemus vahvistaa yksilön hyvinvointia.</p>
Osallistettiinko nuoria hankkeen päätöksentekoon toimintavuonna?	<p>Opinkirjon nuorten aloiteryhmästä Vilhelm Vähäsilta arvioi ja oli mukana kehittämässä toimintaa.</p>
Edistikö toiminta nuorten kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa?	<ul style="list-style-type: none"> - Toiminta vahvistaa lasten ja nuorten kokemusta mahdollisuudesta vaikuttaa omaan yhteisöön. - Toiminnot ovat avoimia kaikille yhteisöön kuuluville lapsille. - Oppilaskuntatoiminta on osallistuvilla merkityksellinen kokemus.

Edistettiinkö toiminnan saavutettavuutta toimintavuonna?	Materiaaleissa nostettiin esille moniäänisen oppilaskuntatoiminnan merkitystä.
Edistikö toiminta yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa toimintavuonna?	Konsultoinnissa Tampereen oppilaskuntatoiminnan kehittämisessä kiinnitettiin huomiota yhdenvertaisuuteen ohjauksikäytännöissä ja siihen, miten sukupuolten tasa-arvoisuuteen kiinnitetään huomiota, kun luottamusoppilaille ei varata kiintiöitä sukupuoleen perustuen.
Tärkeimmät yhteistyötahot	<ul style="list-style-type: none"> - Suomen lukiolaisten liitto, Allianssi - Koululiikuntaliitto, blogi, nuorten osallisuuden kolme tärkeää asiaa, viestintä - Nuorten aloiteryhmästä mukana on Vilhelm Vähäsilta - Suomen Vanhempainliitto, nuorten osallisuuden huomioiminen esimerkiksi vanhempainilloissa, Skidialogi - Petra Larvus Lahden kaupunki, Skidialogi - MLL, verkkokurssi - Innoduel, oppilaiden osallistaminen oppilaskuntien toiminnan suunnitteluun
Alueellinen toiminta	<p>Oppilaskuntatoiminta toteutuu kaikissa kouluissa.</p> <p>Omaoppilaskunta.fi-sivustoa on käytetty tai olemme kouluttaneet ohjaajia seuraavissa maakunnissa</p> <ul style="list-style-type: none"> - Etelä-Pohjanmaa - Etelä-Savo - Kainuu - Kanta-Häme - Keski-Pohjanmaa - Keski-Suomi - Kymenlaakso - Lappi - Pirkanmaa - Pohjanmaa - Pohjois-Karjala

	<ul style="list-style-type: none"> - Pohjois-Pohjanmaa - Pohjois-Savo - Päijät-Häme - Satakunta - Uusimaa - Varsinais-Suomi
--	---

PALVELU/HANKE	POPUPKOULU.FI
Lyhyt kuvaus hankkeesta ja ylätason päätavoite	<p>PopUp-koulu on toimintamalli, jossa lapset ja nuoret pääsevät näyttämään muualla kuin koulussa hankkimaansa osaamista. Tällaisia voivat olla harrastukset tai sisällöt, joiden osaamisen nuori on hankkinut omatoimisesti, kuten esim. origamien teko, pienoismallit tms.</p> <p>Nuoret jakavat osaamistaan toisilleen työpajoissa, jotka järjestetään yleensä koulun tai oppilaitoksen tiloissa. Vertaisoppimisella ja –ohjaajuudella on keskeinen rooli.</p>
Toimintavuoden kohderyhmä ja miten sen tavoittamisessa onnistuttiin?	<p>Perusopetuksessa ja toisella asteella olevat oppilaat.</p> <p>Käyttäjää oli 48 301. Tavoitteena oli 30 000 käyttäjää sivustolle ja se ylitettiin reippaasti.</p>
Toimintavuoden tavoitteet	Ylläpitää Popupkoulu.fi-verkkopalvelua ja tukea sen käyttäjiä. Kasvattaa sivuston käyttöä edellisvuodesta, jossa vaikutti vielä korona.
Toimintavuoden tavoitteiden saavuttaminen	Tavoitteet saavutettiin. Käyttäjämäärät kasvoivat ja ovat nyt lähempänä koronaa edeltäviä käyttäjämääriä.
Toimintavuoden seurantamittarit	Sivuston käyttäjämäärät
Toimintavuoden tulokset	Käyttäjämäärät kasvoivat: 48 301 käyttäjää, mikä on 75 % enemmän kuin edellisvuonna, ja 102 058 istuntoa, mikä on 85 % enemmän kuin edellisvuonna. Tapahtumia oli 103, mikä on 26 % enemmän kuin edellisvuonna.

Edistikö toiminta nuorten kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa?	Nuoret saavat tapahtumissa jakaa osaamistaan toisille nuorille ja aikuisille. Luottamus omiin mahdollisuuksiin toimijuuteen yhteiskunnassa lisääntyi ja sitä kautta rohkeus toimia myös jatkossa kehittyi.
Alueellinen toiminta	Sivustoa käytettiin kaikissa maakunnissa ml. Ahvenanmaa.

PALVELU/HANKE	TUTKI-KOKEILE-KEHITÄ
Lyhyt kuvaus hankkeesta ja ylätason päätavoite	<p>Tutki-Kokeile-Kehitä (TuKoKe) on perinteinen jo vuodesta 1979 järjestetty 4–20-vuotiaiden lasten ja nuorten tiede-, teknologia-, keksintö- ja tuotekehityskilpailu. Se on tällä hetkellä Suomen ainoa ja laajin kaikille kouluasteille suunnattu tiedekilpailu, jossa aihetta ei ole rajattu.</p> <p>TuKoKe tukee lasten ja nuorten tiede- ja teknologiaharrastusta ja perusopetuksen opetussuunnitelman mukaista eheyttävää opetusta. Opettajat voivat lähettää monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa syntyneet oppilastyöt TuKoKeen ja käyttää TuKoKen asiantuntija-arvioita apuna niiden arvioinnissa.</p> <p>Kilpailun jokakeväinen lopputapahtuma on samalla karsintakilpailu kansainvälisiin ISEF- ja EUCYS- tiedekilpailuihin. Jokainen TuKoKeen osallistunut saa työstään alan asiantuntijan kirjallisen palautteen, ja kaikki lopputapahtumaan kutsutut palkitaan rahapalkinnoin.</p> <p>Toiminnan tärkeimpiä tavoitteita:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vastata yksilöllisiin tarpeisiin ja kannustaa lapsia ja nuoria kehittämään taitojaan ja osaamistaan omien taipumustensa ja toiveidensa mukaisesti. - Edistää lasten ja nuorten hyvinvointia, innostaa ja tarjota merkityksellisyyden kokemuksia saattamalla yhteen tieteestä ja teknologiasta kiinnostuneita lapsia ja nuoria sekä aikuisia asiantuntijoita. - Tukea tiede- ja teknologiaharrastusta ja parantaa sen arvostusta antamalla sille tunnustusta. - Kehittää lasten ja nuorten tiedelukutaitoa, tiedepääomaa, kriittistä ajattelua ja muita tulevaisuuden taitoja. - Antaa tunnustusta ja näkyvyyttä lasten ja nuorten innovaatioille. - Kannustaa kouluja ja päiväkoteja yliopistoyhteistyöhön.

	<ul style="list-style-type: none"> - Tarjota opettajille arviointikanava kouluissa tuotetuille projektitoille.
Toimintavuoden kohderyhmä ja miten sen tavoittamisessa onnistuttiin?	<p>4–20-vuotiaat lapset ja nuoret koko Suomessa sekä heidän ohjaajansa, etupäässä esi-, alku- ja perusopetuksen sekä lukioiden opettajat.</p> <p>Toimintavuonna tavoiteltiin 400 aktiivista osallistujaa (340 kilpailijaa ja 60 ohjaajaa). Viestinnän kautta pyrittiin tavoittamaan yhteensä 4 000 verkkosivuston kävijää ja Facebook-seuraajaa. Keväällä kilpailuun osallistuneiden ohjaajien lisäksi tavoiteltiin uusia opettajia ja ohjaajia osallistumaan syksyn työpajoihin.</p> <p>Verkkosivuston ja Facebook-viestinnän tavoitavuus ylittivät odotukset moninkertaisesti. Verkkosivustolla oli uniikkeja vierailijoita 23 000, ja Facebookin kattavuus oli yli 32 000. Kilpailutöiden ja osallistujien määrä kasvoi vuodesta 2021, mutta ihan tavoiteltuun 400 aktiiviseen osallistujaan ei päästy. Opettajatyöpajoihin osallistui 10 opettajaa, joista yksi oli uusi.</p>
Toimintavuoden tavoitteet	<ul style="list-style-type: none"> - Kilpailun näkyvyyden ja tunnettuuden kasvattaminen kouluissa. - Kilpailutöiden ja osallistujien määrän ja maantieteellisen ulottuvuuden kasvattaminen (osallistujia mukaan yhä useammista kunnista ja kouluista). - Opettajien tukeminen TuKoKe-töiden ohjaamisessa. - Asiantuntija-arvioinnin kehittäminen niin, että osallistujien määrän kasvattaminen on mahdollista nykyisin resurssein. Tässä hyödynnettiin yliopistoyhteistyötä ja olemassa olevia verkostoja. - Nuorten osallisuuden lisääminen TuKoKe-toiminnassa ja kilpailun järjestämisessä.
Toimintavuoden tavoitteiden saavuttaminen	<p>Tavoitteet saavutettiin viestinnän tavoitavuuden osalta yli odotusten. Opettajien ja koulujen innostaminen mukaan uusiin toimintamuotoihin, esim. opettajatyöpajoihin, sen sijaan osoittautui odotettua hankalammaksi.</p> <p>KILPAILUN NÄKYVYYDEN JA TUNNETTUUDEN KASVATTAMINEN</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vietiin lopputapahtuma paikkaan, jossa muutenkin liikkuu kohderyhmään kuuluvia lapsia ja nuoria, esimerkiksi kouluun. Lopputapahtuma järjestettiin Otaniemen lukiossa 4.–8.4.2022. - Kutsuttiin lopputapahtumaan vierailijoita LUMA-Suomi-verkostoon kuuluvista organisaatioista ja muista tiedekasvatukseen liittyvistä toimijoista.

- Taltioitiin osallistujien tunnelmia mm. haastatteluvideoille, joista tuotettiin innostavaa viestintämateriaalia.
- Julkaistiin aiempaa enemmän uutisia TuKoKen vuonna 2021 uudistetulla verkkosivustolla.
- Tuotettiin TuKoKelle uusi ilme ja sen mukaiset esittelymateriaalit ja markkinoitiin TuKoKe-julisteen tilaamista aktiivisesti.
- Käytettiin Facebook-markkinointia kasvattamaan tiedotuksen tavoitavuutta.
- Pyydettiin esiraatilaisia ja neuvottelukunnan jäseniä sekä muita yhteistyökumppaneita jakamaan sisältöjä.

OPETTAJIEN TUKEMINEN JA OPETTAJILLE VIESTIMINEN

- Lopputapahtumassa järjestettiin opettajille työpaja projektitöiden vetämisestä.
- Syksyllä 2022 järjestettiin sarja etätyöpajoja, joissa opettajat eri kouluasteilta jakoivat kokemuksiaan ja hyviä käytäntöjä projektitöiden ohjaamisessa. Työpajoihin osallistui 10 opettajaa.
- Työpajoissa jaetuista vinkeistä tuotettiin yhteenvedot TuKoKen verkkosivustolle.
- Vietiin toimintaa kouluihin toteuttamalla Aalto-yliopiston Design Factoryn (ADF) kanssa tuotekehitys- ja elektroniikkatyöpajoja lukiolaisille, joissa ADF:n asiantuntija toimi kouluttajana. Työpajoja järjestettiin yhteensä viisi, yhdessä lukiossa ja Oodi-kirjastossa.
- Tuotettiin TuKoKen verkkosivustolle haastattelujen sarja aktiivisesti TuKoKeen osallistuvista opettajista. Niissä eri kouluasteiden opettajat jakoivat kokemuksiaan ja kertoivat, kuinka he toteuttavat TuKoKe-työskentelyä omissa kouluissaan.
- Tiedotettiin sosiaalisen median kautta säännöllisesti opettajille ja opiskelijoille suunnatuista kaikille avoimista resursseista, jotka tukevat TuKoKeen liittyvää projektityöskentelyä.
- Pohdittiin lukio-opettajien kanssa, miten TuKoKe voisi entistä paremmin tukea opettajia opiskelijoiden projektitöiden arvioinnissa.

ARVIOINNIN KEHITTÄMINEN

- TuKoKen esiraatiin ja tuomaristoon hankittiin uusia jäseniä.
- Pohdittiin Helsingin ja Aalto-yliopiston yhteistyökumppanien kanssa asiantuntija-arvioinnin kehittämistä. Haettiin heidän kauttaan yliopistoyhteyshenkilöitä eri aloilta avustamaan asiantuntija-arvioijien hakemisessa. Uutta yliopistoyhteistyömallia kokeillaan arvioinnissa keväällä 2023.

	<ul style="list-style-type: none"> - Tuotettiin ohjevideot esiraatilaistilaisille ja asiantuntija-arvioijille <p>NUORTEN OSALLISUUDEN LISÄÄMINEN</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lopputapahtuman järjestämisessä oli mukana nuoria tapahtuma-avustajina, haastattelijoina ja videokuvaajina. Nuoret myös kokosivat kilpailun verkkonäyttelyn ja tekivät ohjelmointityötä kilpailun lopputapahtumadokumenttien tuottamisen automatisoimiseksi. - Nuoria oli mukana kilpailun neuvottelukunnassa, esiraadissa ja tuomaristossa. - Kilpailun ilmoittautumista kehitettiin osallistujilta saadun palautteen perusteella.
<p>Toimintavuoden seurantamittarit</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Kilpailutöiden määrä ja laatu. - Osallistujien alueellinen jakauma ja osallistuneiden koulujen määrä. - Osallistujien haastattelut ja havainnointi lopputapahtumassa. - Kirjallinen palautekysely kaikille osallistujille. - Tapahtumaan osallistuneiden opettajien tunnin mittaiset haastattelut (4 kpl). - Verkkosivuston kävijämäärä ja FB-sivuston seuraajat. - Lopputapahtuman palkintojenjaon striimin katsojien määrä. - Kilpailutöiden verkkonäyttelyn saamat sivun katselut.
<p>Toimintavuoden tulokset</p>	<ul style="list-style-type: none"> - TuKoKeen osallistui 316 kilpailijaa (170 kilpailutyötä) ja 64 ohjaajaa/opettajaa 15 kunnasta ja 26 koulusta. Kilpailutöiden ja osallistujien määrä kasvoi vuodesta 2021. Ihan tavoiteltuun 400 aktiiviseen osallistujaan ei päästy, kilpailijoita ja ohjaajia oli yhteensä 380. Osallistujat keskittyivät edellisvuotta pienempään määrään kuntia, mutta TuKoKen verkkosivusto ja kilpailu yhdessä tavoittivat osallistujia ja kävijöitä kaikista maakunnista pl. Ahvenanmaa. - Kilpailun lopputapahtuma tavoitti 196 aktiivista osallistujaa ja noin 1 000 striimin katsojaa, kilpailutöiden virtuaalinen näyttely sai yhteensä 3 681 sivun katselua. - Kilpailun sähköisellä osallistumis- ja arviointialustalla oli kevään 2022 aikana 236 aktiivista käyttäjää. - TuKoKen verkkosivuston kävijöiden sekä Facebook-seuraajien yhteismäärä ylitti reippaasti asetetun 4 000 seuraajan tavoitteen. FB-sivun kattavuus oli toimintavuonna 32 029. Facebookin mukaan kasvua edellisvuoteen

oli 237,9 %. Verkkosivustolla oli yhteensä yli 24 000 vierailua ja yli 23 000 uniikkia kävijää (Squarespace Analytics).

- Syksyn opettajatyöpajoihin osallistui 10 opettajaa, joista uusia yksi (ei ollut vielä osallistunut TuKoKeen).
- Aalto Design Factoryn asiantuntijan tuottamiin Open Design Factory -työpajoihin osallistui 11 lukiolaista ja 4 opettajaa kahdelta paikkakunnalta (Helsinki ja Forssa).
- TuKoKen lopputapahtuma sai aiempaa enemmän huomiota lehdistössä. Esimerkiksi Helsingin Sanomat uutisoi kilpailun voittajista. Toimintakertomuksen liitteissä on linkkejä TuKoKesta kirjoitettuihin lehtijuttuihin.
- Haastattelujen ja palautteen perusteella TuKoKen osallistujat oppivat omasta mielestään hyödyllisiä taitoja ja kokivat osallistumisen mielekkääksi ja antoisaksi. He kertoivat, että TuKoKe-työskentely antoi heille ainutlaatuisen mahdollisuuden syventyä aiheeseen ja auttoi heitä ymmärtämään omia kykyjään ja osaamistaan. He olivat ylpeitä tuotoksistaan ja mahdollisuudesta päästä esittelemään niitä tuomariston aikuisille tutkijoille. Erityisen antoisana ja tärkeänä he kokivat työstään saadun palautteen ja mahdollisuuden päästä tutustumaan toisiin samoista asioista kiinnostuneisiin nuoriin. Yksi nuori kertoi saaneensa sekä kirjallisesti että tuomaristolta “aivan järjettömän hyvää palautetta”, jota hän piti “parhaana ikinä”.
- Myös lopputapahtumaan osallistuneet opettajat kokivat TuKoKe-työskentelyn antoisana. He kertoivat nauttivansa lasten tekemisen palosta, ilosta ja innostuksesta ja siitä, että pääsivät projektityön kautta tutustumaan paremmin oppilaisiinsa. Opettajat olivat sitä mieltä, että TuKoke-työskentely kehittää luovaa ongelmanratkaisutaitoa sekä ajattelun, tutkimisen ja ryhmätyön taitoja ja opettaa vertailemaan tietolähteitä. Myös sinnikkyys ja oman työn organisointikyky kehittyvät. Yksi opettaja kertoi saaneensa kilpailusta vahvistusta sille, että “toteutamme opetussuunnitelmaa juuri oikein”. Otteita opettajien palautteesta:
“Tämän tapahtuman kautta lapset ja nuoret pääsevät tutkimuksen maailmaan mukaan ja saavat ensikosketuksen tutkimuksen tekemiseen. Tämä varmasti auttaa näitä lapsia ja nuoria jatko-opinnoissa heidän omalla opintopolullaan.”
“Ihan huippu tilaisuus opiskelijoille jatko-opintoja silmällä pitäen, gradun teko on helppoa tämän jälkeen.”
“Parasta oli yhteinen tekeminen ja hienon lopputuloksen tuottaminen. Lisäksi lapsella on kova palo jo tehdä seuraavaa työtä.”
- Osallistujapalautteiden perusteella tiedotuksessa ja arvioinnissa oli kehitettävää. Osallistujat kaipaavat yksityiskohtaisempaa tietoa kevään arvioinnin etenemisestä ja enemmän aikaa lopputapahtumaan valmistautumiseen. Lisäksi selvisi, että nuoret eivät välttämättä kerro ohjaajilleen valinnastaan

	<p>lopputapahtumaan. Arvioinnin osalta yksi ohjaaja kaipasi pidempiä palautteita. Ryhdyttiin heti toimenpiteisiin: päätettiin tiedottaa osallistujia helmikuussa arvioinnin etenemisestä sähköpostilla, muokattiin kevään aikataulua niin, että osallistujat saavat viikon enemmän aikaa valmistautumiseen, ja tuotettiin kilpailutöiden arvioijille video-ohje.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kilpailutöiden perusteella perusasteella ilmeni tarvetta harjoitella ja tukea tietotekstien kirjoittamista siten, että niissä kuuluu oppilaan oma ääni ja näkyy oppilaan oma ajattelu ja sen kehittyminen työskentelyn aikana. Osa raporteista oli tehty pääasiassa kopioimalla Internet-lähteitä. Haasteeseen tartuttiin antamalla opettajille vinkkejä syksyn opettajatyöpajassa ja TuKoKen verkkosivustolla.
<p>Miten toiminta edisti nuorisotyötä toimintavuonna?</p>	<p>TuKoKe-toiminta tarjosi lapsille ja nuorille asuinpaikasta riippumatta mahdollisuuden harrastaa tavoitteellisesti tieteitä ja teknologiaa, paneutua itse valitsemaansa aiheeseen, saada palautetta työskentelystään ja kehittyä itse valitsemallaan alalla sekä löytää muita samoista asioista kiinnostuneita.</p> <p>Toiminta ja siinä opitut taidot edistivät nuorten osallisuutta, toimijuutta ja kykyä toimia yhteiskunnassa. Kokemus TuKoKeen osallistumisesta tuki nuorten kasvua ja itsenäistymistä.</p> <p>Toimintavuonna lopputapahtuman järjestettiin kahden vuoden tauon jälkeen lähitapahtumana. Monelle osallistujalle oli erittäin merkityksellistä päästä pitkästä ajasta tapaamaan nuoria eri puolilta maata.</p>
<p>Ratkaisiko toiminta jotain ajankohtaista ongelmaa toimintavuonna?</p>	<p>Koska aiheen valinta oli vapaa, TuKoKe-työskentely tarjosi lapsille ja nuorille mahdollisuuden käsitellä juuri itseään askarruttavia ja kiinnostavia, esimerkiksi ympäristöongelmiin liittyviä, asioita, mikä edisti hyvinvointia ja tuotti merkityksellisyden kokemuksia.</p> <p>TuKoKen lopputapahtumassa lasten ja nuorten oli mahdollista kohdata samanmielisiä tutkimisesta ja kehittämisestä kiinnostuneita, ehkä jopa löytää oma heimonsa, mikä osaltaan torjui yksinäisyyttä ja syrjäytymistä. Haastatteluissa TuKoKen lopputapahtumaan osallistuneet nuoret korostivat erityisesti samanmielisten nuorten ja heidän töistään kiinnostuneiden aikuisten kohtaamisten merkitystä pitkän koronaeristyksen jälkeen.</p> <p>TuKoKe edisti tiedelukutaitoa ja monialaista oppimista, mikä tuki oppilaiden tiedon hakemisen, soveltamisen ja tuottamisen taitoja ja samalla kehitti heidän kykyään ajatella, arvioida tietoa kriittisesti ja erottaa virheellisuudet faktoista. Näiden taitojen painottamista opetuksessa suositellaan myös Unescon (2021) raportissa Reimagining our</p>

	<p>futures together* nykytilanteessa, jossa sekä ihmiskunnan että planeetan tulevaisuutta uhkaa mm. ekologinen ja demokratian kriisi.</p> <p>* Reimagining our futures together – A new social contract for education (UNESCO, International commission on the futures of education 2021)</p>
Osallistettiin nuoria hankkeen päätöksentekoon toimintavuonna?	<ul style="list-style-type: none"> - Nuoria oli mukana kilpailun neuvottelukunnassa, esiraadissa ja tuomaristossa arvioimassa kilpailutöitä ja päättämässä lopputapahtumaan valittavista töistä. - Kilpailua kehitettiin osallistujilta saadun palautteen perusteella.
Edistikö toiminta nuorten kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa?	<ul style="list-style-type: none"> - TuKoKessa keskiössä olivat lapset ja nuoret, heidän valitsemansa kiinnostuksenkohteet ja heidän hankkimansa asiantuntemus. He tulivat kuulluksi ja nähdyksi, saivat tunnustusta työstään itse tärkeäksi kokemansa aiheen parissa ja yhteyden valitsemansa alan asiantuntijaan, mikä vahvisti minäpystyvyyttä ja toimijuutta. - Oman tutkimusraportin laatiminen ja lopputapahtumassa esiintyminen vahvisti osallistujien itseilmaisun taitoa mm. oman toiminnan ja ajattelun selostamista ja kiteyttämistä, tiede- ja medialukutaitoa, ajattelun taitoja sekä pitkäjännitteisyyttä vaativan projektin loppuun viemisessä. - Lopputapahtumassa tutkimisesta ja kehittämisestä kiinnostuneet lapset ja nuoret pääsivät tutustumaan toisiinsa, mikä palautteiden mukaan oli heille itselleen erityisen tärkeää.
Edistikö toiminta kestävästä kehityksestä toimintavuonna?	<ul style="list-style-type: none"> - TuKoKe innosti nuoria tarttumaan heitä askarruttaviin kestävästä kehityksen teemoihin. Kilpailutöissä käsiteltiin muun muassa energian säästämistä ja uusiutuvia energiamuotoja, ympäristöasenteiden toteutumista vaateostoksilla, kierrätystä, kouluruokailua, koululaisten ahdistuneisuutta, luonnon monimuotoisuutta, mikromuoveja vesistöissä, juomaveden laadun ja sanitaation parantamista sekä korona-ajan vaikutusta nuorten sosiaalisen median käyttöön. - Sosiaalisesti kestävästä kehityksestä edistettiin tarjoamalla kaikille yhdenvertainen mahdollisuus osallistua asuinpaikasta, tulotasosta tai kielitaidosta riippumatta. Osallistuminen oli mahdollista myös englanniksi ja ruotsiksi.

Edistettiinkö toiminnan saavutettavuutta toimintavuonna?	<p>Viestinnässä ja lopputapahtuman järjestelyissä huomioitiin saavutettavuus ja esteettömyys:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kilpailijoilla ja tuomaristolla oli mahdollisuus osallistua lopputapahtumaan etäyhteyden välityksellä - palkintojenjakotilaisuudet striimattiin suorina verkkoon ja finalistityöt julkaistiin verkkonäyttelyssä, joka oli avoinna syyskuun 2022 loppuun.
Edistikö toiminta yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa toimintavuonna?	<p>TuKoKeen osallistuminen oli mahdollista tasaveroisesti asuinpaikasta, vanhempien tulotasosta ja oman opettajan innostuksesta riippumatta. Pääkaupunkiseudun ulkopuolelta saapuvien matka- ja majoituskulut korvattiin, ja osallistuminen oli mahdollista suomeksi, englanniksi ja ruotsiksi, yksin tai ryhmässä, itsenäisesti tai osana koulutyötä. Tarjottiin mahdollisuus ottaa osaa lopputapahtumaan myös täysin etänä. Kaksi kilpailijaa ja kaksi tuomaria osallistui tapahtumaan etänä.</p>
Tärkeimmät yhteistyötahot	<ul style="list-style-type: none"> - TuKoKe toteutettiin yhteistyössä TEK Tekniikan Akateemisten kanssa, kummastakin järjestöstä toiminnassa oli mukana yksi kokopäiväinen asiantuntija - STEK Sähkökisa järjestettiin osana TuKoKe-kilpailua, Sähkökisan työt kävivät läpi TuKoKen arviointiprosessin - TuKoKe teki yhteistyötä esimerkiksi toiminnan kehittämisessä ja toiminnasta viestimisessä monialaisen esiraadin jäsenten, neuvottelukunnan jäsenten ja sen jäsenjärjestöjen, Aalto Design Factoryn, Helsingin yliopiston tiedekasvattajien, aineopettajien järjestöjen ja LUMA-Suomi-verkoston kanssa. - Patentti- ja rekisterihallitus auttoi TuKoKea patentoitavissa olevien kilpailutöiden tunnistamisessa ja niiden immateriaalioikeuksien suojaamisessa. - TuKoKe-kilpailutöiden arviointi ja tuomarointi toteutettiin yhteistyössä suomalaisten yliopistojen ja tutkimuslaitosten kanssa. Siinä oli mukana asiantuntijoita Helsingin, Tampereen, Vaasan, Jyväskylän, Itä-Suomen, Oulun ja Turun yliopistoista, Hankenista, Åbo Akademiasta ja LUT-yliopistosta sekä eri järjestöistä ja tutkimuslaitoksista (Autoalan tiedotuskeskus, LUKE, Muoviteollisuus ry, Nuorisotutkimusseura, THL ja SYKE). - Lopputapahtuma järjestettiin Otaniemen lukiossa, jonka kanssa myös tehtiin viestintäyhteistyötä.
Alueellinen toiminta	<p>Toimintavuonna TuKoKe-toiminta kattoi koko maan Ahvenanmaata lukuun ottamatta. TuKoKe-kilpailuun ilmoittautui kilpailijoita seuraavista maakunnista: Uusimaa, Pirkanmaa, Pohjois-Karjala, Pohjois-Savo, Pohjois- ja Keski-Pohjanmaa, Lappi. Lisäksi kilpailijoita oli mukana Virossa (Tallinnan suomalainen koulu). Verkkosivuston kävijätilastossa näkyvät lisäksi seuraavat maakunnat: Päijät-Häme, Varsinais-Suomi, Etelä-Savo, Keski-Suomi, Etelä-Karjala, Satakunta,</p>

	Pohjanmaa, Etelä-Pohjanmaa, Kanta-Häme, Kymenlaakso ja Kainuu. Työpajatoiminnassa oli mukana kouluja Kanta-Hämeestä ja Uudeltamaalta.
--	---

PALVELU/HANKE	YRITYS HYVÄ
Lyhyt kuvaus hankkeesta ja ylätason päätavoite	<ul style="list-style-type: none"> - Yritys Hyvä on valtakunnallinen kilpailu, jonka tavoitteena oli innostaa lapsia ja nuoria yrittämään. Kilpailuaika oli 5.9.–1.3. - Kilpailuun osallistuttiin päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa tai vapaa-ajalla, kuten harrastuksen parissa. Yritys Hyvässä oli kilpailusarjat ikäkausittain: esi- ja alkuopetuksen oppilaat, 3.–6.-luokkalaiset ja 7.–9.-luokkalaiset sekä lukio- ja ammattikoululaiset. Lisäksi kilpailussa oli tehtäviä opettajaksi opiskeleville. - Tehtävissä haastettiin lapset ja nuoret käyttämään ja kehittämään laaja-alaisen osaamisen taitojaan ja tutustumaan työelämään ja yrittäjyyteen. - Kaikki osallistujat ohjaajineen saivat tuotepalkinnon. Parhaat työt palkittiin voittajien juhlassa rahapalkinnoin (100 €–1 000 €). Lisäksi osallistujille järjestettiin innostava hybridimallinen lopputapahtuma Helsingissä.
Toimintavuoden kohderyhmä ja miten sen tavoittamisessa onnistuttiin?	<ul style="list-style-type: none"> - Vuoden 2022 tavoitteena oli saada kilpailun toteuttamiseen mukaan 1 500 lasta ja nuorta. Kohderyhmän tavoittamisessa onnistuttiin hyvin, sillä Yritys Hyvä 2022 -kilpailutöiden tekemiseen osallistui 1 442 lasta ja nuorta. Lisäksi tavoitteena oli saada kilpailuun 650 kilpailutyötä. Tämä tavoite ylitettiin ja kilpailutöitä vastaanotettiin 669 kappaletta. - Yritys Hyvän keskeisenä tavoitteena oli tavoittaa laajasti opetus- ja ohjaushenkilöstöä, jotta Yritys Hyvä -kilpailun sisältöjä käytettäisiin yrittäjyyskasvatuksen toteuttamisessa opetus- ja ohjaustyössä. Kilpailutöiden toteuttamiseen osallistuneiden lasten ja nuorten määrä ja kilpailutöiden lukumäärä osoittivat, että Yritys Hyvä -kilpailun sisältöjä käytetään laajasti opetus- ja ohjaustyössä valtakunnallisesti.
Toimintavuoden tavoitteet	<ul style="list-style-type: none"> - Nuorten osallisuuden vahvistuminen <ul style="list-style-type: none"> ▫ Esiraatien työskentelyyn osallistui nuoria tasavertaisina jäseninä ▫ Lopputapahtuma järjestettiin yhteistyössä Keudan kanssa, lapset ja nuoret olivat pääosassa tapahtumassa ja sen toteuttamisessa (mm. juontajat) - Kaikkiin sarjoihin saatiin kilpailutöitä

	<ul style="list-style-type: none"> - Kilpailua arvioitiin määrällisesti osallistujien, osallistuvien koulujen ja töiden määriä tarkastelemalla sekä laadullisesti toteuttajien itsearvioinnin ja saatujen/kerättyjen palautteiden pohjalta. - Kehittää uusia kilpailutehtäviä kilpailukautta 2023 varten yhdessä lasten ja nuorten sekä opettajien ja yhteistyötahojen kanssa. - Aloittaa vuoden 2023 kilpailun markkinointi jakamalla syksyllä julisteita oppilaitoksiin sekä lasten ja nuorten vapaa-ajantiloihin. Markkinoida kisakautta opetusalan lehdissä ja sosiaalisessa mediassa.
Toimintavuoden tavoitteiden saavuttaminen	<ul style="list-style-type: none"> - Nuorten osallisuus: Esiraatityöskentelyyn osallistui nuoria mm. Suomen Lukiolaisten liitosta, Suomen Nuorisovaltuustojen Liitosta Nuva ry:stä ja Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitosta, SAKKI ry:stä. Lopputapahtuma toteutettiin yhteistyössä Keudan kanssa ja tilaisuuden juonsi kaksi nuorta. Lopputapahtuman ohjelmassa kilpailun voittaneet lapset ja nuoret olivat keskiössä. - Kaikkiin kilpailusarjoihin saatiin kilpailutoita. Sarjaan 1 (esi- ja alkuopetus), sarjaan 4. (erityisesti ammatillinen koulutus) ja sarjaan O. tuli vähiten osallistujia. Kilpailun tunnettavuutta ja kehittämistä on jatkettava näissä sarjoissa. - Kilpailua arvioitiin määrällisesti sekä laadullisesti. Kilpailun palautteita hyödynnettiin vuoden 2023 kilpailun kehittämisessä. Kesäkuussa 2022 toteutettiin kehittäjäopettajien tapaaminen, jossa kerättiin palautetta ja kehittämisideoita. - Kilpailun alustaa ei ollut tarpeen kehittää vuoden 2023 kilpailuun. Kilpailualustasta ja sen käytöstä saatiin hyvää palautetta vuoden 2022 kilpailussa. - Kilpailuun 2023 kehitettiin uusia tehtäviä ja tehtäviä kehitettiin muun muassa yhteistyössä ÄOL:n kanssa. Kilpailutehtäviä toteutettiin myös yhteistyössä Designmuseon, Nuori Yrittäjyys ry:n ja Talous ja nuoret TAT:in kanssa. Kilpailutehtävien määrää pilotoitiin niin, että jokaisessa sarjassa on yhdeksän yksilö- ja ryhmätehtävää. - Vuoden 2023 kilpailun markkinointi toteutettiin muun muassa jakamalla yrittäjän päiväksi julisteita oppilaitoksiin, Yrityskyliin ja muille yrittäjyyskasvatuksen toimijoille sekä lasten ja nuorten vapaa-ajantiloihin. Markkinointia toteutettiin myös opetusalan lehdissä ja sosiaalisessa mediassa.
Toimintavuoden seurantamittarit	<ul style="list-style-type: none"> - Loppukilpailuun osallistuneiden lukumäärä, palautettujen töiden lukumäärä - Palautekysely oppilaat ja ohjaajat sekä laadulliset palautteet esiraadeilta ja kilpailulautakunnalta - Someluvut (mm. Facebook, Twitter, Instagram)

	<ul style="list-style-type: none"> - Nettisivun luvut
Toimintavuoden tulokset	<ul style="list-style-type: none"> - Loppukilpailuun osallistuneiden lukumäärä: 1 442, palautettujen töiden lukumäärä: 669 - Yritys Hyvän lopputapahtumaan 20.5.2022 osallistui yhteensä 2 462 henkilöä. - Palautekyselyyn vastanneiden lasten ja nuorten määrä oli 178 ja arvosana Yritys Hyvän kilpailutehtävistä 8,6. Palautekyselyyn osallistuneista 86 % koki kilpailutehtävät kivoina sekä 66 % tärkeinä. Kokonaisarvosanan lapset ja nuoret antoivat Yritys Hyvä -kilpailulle 8,8. Ohjaajien palautelomakkeeseen vastanneiden määrä oli 31. Kilpailutehtäville ohjaajat antoivat yleisarvosanaksi 8,9. Ohjaajat antoivat koko kilpailun arvosanaksi 9. Kilpailulautakunnan ja esiraatien laadullisia palautteita: - Voittajatöistä välittyi innostuneisuus, luovuus ja tekemisen meininki. - Paljon oli töitä, joissa ideoitiin ja suunniteltiin, mutta ei viety sitä toteuttamiseen saakka. - Arviointialusta oli selkeä ja se toimi hyvin. Arviointien tekeminen oli näppärää. Myös ohjeet olivat hyvät. - Arviointityöhön toi haastetta osassa sarjoista se, että oli vain muutama työ arvioitavana. Tällöin ei ollut mahdollista verrata työtä muihin ja arvioida töiden tasoa yleisesti. - Kirjoitustöiden taso oli melko heikko. - Todennäköisesti koronarajoitukset ja opettajien ja oppilaiden yleinen väsymys ovat hankaloittaneet pitkäjänteistä tekemistä ja ryhmätyöskentelyä. - Heterogeenisyys lisääntyi. Vaikka työt olisivat saman luokan oppilaiden töitä, niin töiden tasoero on huomattava. - Yrityshyva.fi sivuston katselut olivat 59 573 (Google Analytics). - Sosiaalisen median kattavuus oli 12 280.
Miten toiminta edisti nuorisotyötä toimintavuonna?	<ul style="list-style-type: none"> - Yritys Hyvä tarjosi lapsille ja nuorille mahdollisuuden yhdenvertaiseen osallisuuteen (valtakunnallinen kilpailu, johon osallistutaan sähköisellä osallistumisalustalla), edisti nuorten vaikuttamismahdollisuuksia (kilpailutyöt ja -projektit) sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa (mm. taidot ja osaaminen, joita lapset ja nuoret saavat kilpailuun osallistuessaan).
Ratkaisiko toiminta jotain ajankohtaista ongelmaa toimintavuonna?	<ul style="list-style-type: none"> - Yrittäjyystaidot, tulevaisuustaidot, resilienssi: Ohjaajilta saadun palautteen perusteella kilpailu 2022 kehitti mm. lasten ja nuorten laaja-alaista osaamista, ryhmätyöskentelytaitoja ja kilpailu tarjoaa erilaisille oppijoille erilaisia tapoja oppia ja osallistua.

	<ul style="list-style-type: none"> - VANUPO 2020–23 (pääteemana on nuorten syrjäytymisen ehkäisy ja osallisuuden vahvistaminen)
Osallistettiin nuoria hankkeen päätöksentekoon toimintavuonna?	<ul style="list-style-type: none"> - Yritys Hyvä -kilpailun esiraatityöskentelyyn osallistui nuoria mm. Suomen Lukiolaisten liitosta, Suomen Nuorisovaltuustojen Liitosta Nuva ry:stä ja Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitosta, SAKKI ry:stä. - Yritys Hyvä 2022 -kilpailun lopputapahtuma toteutettiin yhteistyössä Keudan kanssa ja nuoret vastasivat tilaisuuden juontamisesta.
Edistikö toiminta nuorten kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa?	<ul style="list-style-type: none"> - Yritys Hyvä 2022:n kilpailutehtävillä vastattiin valtakunnallisiin yrittäjyyden edistämisen linjauksiin (OKM 2017). Kilpailun monipuolisilla ja -alaisilla kilpailutehtävillä oli mahdollista olla tuottamassa taloudellista, kulttuurista, sosiaalista ja yhteiskunnallista arvoa. - Kilpailutehtävillä annettiin lapsille ja nuorille mahdollisuus rohkaistua pohtimaan ja kokeilemaan etenemistä ideasta kohti arvoa tuottavaa toimintaa. Lisäksi tehtävät ohjasivat omien vahvuuksien tunnistamiseen, erilaisten mahdollisuuksien havainnointiin ja toimintaan kohti päämäärää sekä yhteistyöhön.
Edistikö toiminta kestävää kehitystä toimintavuonna?	Yritys Hyvä 2022 kilpailutehtävien keskeisiä teemoja olivat kestävä tulevaisuus, kiertotalous, luonto ja ympäristö. Kilpailu kannusti lapsia ja nuoria tutustumaan näihin teema-alueisiin ja kehittämään niihin liittyviä uusia innovaatioita ja vaikuttamisprojekteja muun muassa osana oppilaitosten opetussuunnitelmia.
Edistettiin toiminnan saavutettavuutta toimintavuonna?	<ul style="list-style-type: none"> - Lapset ja nuoret osallistuivat Yritys Hyvä -kilpailuun valtakunnallisesti sähköisen osallistumisalustalla. - Yritys Hyvän lopputapahtuma toteutettiin toukokuussa 2022 hybridimuotoisena niin, että lapset ja nuoret pystyivät osallistumaan tapahtumaan valtakunnallisesti. - Kilpailuun oli mahdollista osallistua suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi. - Kilpailuun osallistuneiden lasten ja nuorten kilpailutoita oli arvioimassa alan asiantuntijoita valtakunnallisesti sähköisen arviointialustan ansiosta. Myös arviointiin liittyvät tapaamiset järjestettiin toistamiseen etänä Teamin kautta.
Edistikö toiminta yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa toimintavuonna?	Kilpailun arvioinnissa ja toteutuksessa huomioitiin yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo.

Tärkeimmät yhteistyötahot	<ul style="list-style-type: none"> - Yritys Hyvän 2022 tärkeimmät yhteistyökumppanit olivat: Äidinkielen opettajain liitto, Historian ja yhteiskuntaopin opettajien liitto, Talous ja nuoret TAT ja TAT Yrityskylä, Nuori Yrittäjyys, YES, Designmuseo, Opetushallitus, Suomen Lukiolaisten Liitto, Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto SAKKI, Suomen Opiskelija-Allianssi OSKU, Suomen opinto-ohjaajat, Suomen Rehtorit, Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto LUT, Suomen Luokanopettajat, Opetusalan Ammattijärjestö OAJ, Suomen Opettajiksi Opiskelevien Liitto, Suomen Yrittäjät, Yrittäjän päivä säätiö ja Helsingin Yliopisto. Nämä yhteistyötahot olivat mukana mm. kilpailutehtävien kehittämisessä ja/tai kilpailutöiden arviointitoiminnassa sekä auttoivat kilpailun viestinnässä ja markkinoinnissa. - Lopputapahtuma Helsingin Oodissa 20.5. toteutettiin yhteistyössä Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä Keudan Sun Media -tuotantotiimin kanssa.
Alueellinen toiminta	<p>Yritys Hyvän tavoitteena oli tavoittaa oppilaitoksia sekä lapsia ja nuoria valtakunnallisesti. Tässä onnistuttiin hyvin ja vuoden 2022 kilpailuun osallistuttiin seuraavista maakunnista:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Etelä-Pohjanmaa - Etelä-Savo - Kainuu - Kanta-Häme - Keski-Pohjanmaa - Keski-Suomi - Kymenlaakso - Lappi - Pirkanmaa - Pohjanmaa - Pohjois-Karjala - Pohjois-Pohjanmaa - Pohjois-Savo - Päijät-Häme - Satakunta - Uusimaa

	- Varsinais-Suomi
--	-------------------

PALVELU/HANKE	MUOTOILUPAKKI – muotoilukasvatusta kouluihin
Lyhyt kuvaus hankkeesta ja ylätason päätavoite	Muotoilupakki – muotoilukasvatusta kouluihin tavoitteena on kehittää ja tukea koulujen muotoilukasvatusta tarjoamalla laadukkaita materiaaleja opettajien ja muiden lasten ja nuorten parissa toimivien aikuisten käyttöön. Muotoilupakki on koulujen työkalupakki yhteiskehittämiseen. Se kokoaa muotoilukasvatuksen materiaalit yhteen ja tarjoaa inspiroivia tarinoita monialaisista oppimiskokonaisuuksista, joissa koulua on kehitetty paremmin toimivaksi yhdessä oppilaiden kanssa.
Toimintavuoden kohderyhmä ja miten sen tavoittamisessa onnistuttiin?	<ul style="list-style-type: none"> - Luokanopettajat ja aineenopettajat perusopetuksessa; sivuston ja materiaalien käyttäjiä - Opettajat ja lehtorit toisella asteella; sivuston ja materiaalien käyttäjiä - Opettajaksi opiskelevat; materiaalit liitetty opintoihin - Muotoilijat; sivuston ja materiaalien käyttäjiä, innostus muotoilukasvatukseen - Muotoilukasvattajat; sivuston ja materiaalien käyttäjiä
Toimintavuoden tavoitteet	Muotoilupakki-sivuston ylläpito ja kehittäminen.
Toimintavuoden tavoitteiden saavuttaminen	Sivustoa ylläpidettiin, mutta kehittämiseen ei riittänyt resursseja.
Toimintavuoden seurantamittarit	<ul style="list-style-type: none"> - Muotoilupakki-sivuston käyttäjämäärä. - Muotoilukasvatus-julkaisujen ja -korttipakkojen jako-, tilaus- ja latausmäärä.
Toimintavuoden tulokset	<p>Sivuston käyttäjämäärä huononi edellisvuodesta. Käyttäjiä oli 2 864, mikä oli 18 % edellisvuotta vähemmän, ja istuntoja oli 3 713, mikä oli 20 % edellisvuotta vähemmän.</p> <p>Materiaalin menekki oli melko pientä, mikä johtui suurelta osin siitä, että keväällä ei vielä ollut kaikkia tapahtumia normaalisti (esim. Educaa ei pidetty normaalisti) eikä materiaalia markkinoitu juuri mitenkään.</p> <p>Latausmäärät: Muotoilupakki-kortit 125 krt, Muotoiloa 58 krt ja Matka palvelumuotoiluun 107 krt</p> <p>Tilaus- ja jakomäärät: Muotoilupakki-kortit 323 kpl ja Matka tuotemuotoiluun 79 kpl</p>

Ratkaisiko toiminta jotain ajankohtaista ongelmaa toimintavuonna?	Nuorten mahdollisuus osallistua koulun toiminnan ja oppimisen suunnitteluun ja toteuttamiseen. Muotoilun menetelmien käyttäminen luo nuorille tilaa vaikuttaa ja osallistua sekä ottaa aloitteita omasta oppimisestaan.
Edistikö toiminta nuorten kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa?	Muotoilun menetelmien käyttö oppilaitoksessa vahvisti nuorten valmiuksia toimia oma-aloitteisesti ja omiin vahvuuksiinsa luottaen myös yhteiskunnallisina toimijoina.
Tärkeimmät yhteistyötahot	Designmuseo ja Ornamo
Alueellinen toiminta	Sivustoa käytettiin kaikissa maakunnissa, pl. Ahvenanmaa.

III KOULUTUSKOKONAISUUDET

PALVELU/HANKE	”YHTEISÖLLINEN JA OSALLISTAVA KOULUYHTEISÖ” -KOULUTUKSET JA TILAUSKOULUTUKSET
<p>Lyhyt kuvaus hankkeesta ja ylätasen päätavoite</p>	<p>Veso-koulutukset</p> <p>Opinkirjo on mukana alueellisten nuoriso- ja sivistyspalvelujen kehittämisessä tarjoamalla erityisesti yhteisöllisyyteen liittyviä koulutuksia niiden henkilöstölle. Koulutusten tarve tulee ilmi lukuisista piloteista, joissa on yritetty kehittää kouluihin osallistavaa toimintakulttuuria. Tarve tulee ilmi myös luokkatilanteisiin tehdyistä interventioista. Veso-koulutusten suunnittelussa ja toteutuksessa hyödynnetään popupkoulu.fi-työkalua.</p> <p>Nuori Opettaja –koulutukset / Första klass –utbildningar</p> <p>Opinkirjo on mukana OAJ:n Nuori Opettaja -verkoston koulutuksissa ja tarjoaa siellä tukeaan vasta vähän aikaa opettajan ammatissa toimineille opettajille erityisesti yhteisöllisten ja osallisuutta tukevien sisältöjen kautta. Utvecklingscentralen Lärarik är också med i FSLs Första klass –utbildningar för unga lärare. Vi producerar information om våra svenskspråkiga innehåll och service och om de ungas möjligheterna att delta aktiviteter, liksom tävlingar Tutki-Kokeile-Kehitä och Yritys Hyvä, på svenska.</p> <p>Opinkirjo on mukana alueellisissa nuoriso- ja sivistyspalveluissa kehittäjänä ja koulutuspalvelujen tuottajana.</p> <p>Verkkokoulutukset</p> <p>Tuotetaan opettajille ja ohjaajille verkkokoulutuksia eri teemoista, kuten esim. Luokkavaluustomallista tai oppilaskuntatoiminnasta tarpeen mukaan.</p> <p>Ohjaus ja valmennus</p> <p>Tarjotaan opetuksenjärjestäjille ja oppilaitoksille mahdollisuutta ohjaukseen ja valmennukseen Opinkirjon sisällöistä.</p>
<p>Toimintavuoden kohderyhmä ja miten sen</p>	<p>Lasten ja nuorten ohjaajat ja opettajat</p>

tavoittamisessa onnistuttiin?	
Toimintavuoden tavoitteet	<ul style="list-style-type: none"> - Tukea lasten ja nuorten kanssa työskenteleviä osallistavien menetelmien hallinnassa ja oppivien yhteisöjen rakentajina. - Saada kohdattujen opettajien määrä kasvuun koronan aiheuttaman notkahduksen jälkeen.
Toimintavuoden tavoitteiden saavuttaminen	<p>Nuori opettaja -koulutuksissa koulutettiin nuoria opettajia erityisesti vuorovaikutustaidoissa ja nuorten kohtaamisessa.</p> <p>Keväällä 2022 toteutettiin kaksi verkkokeskustelua, joiden tavoitteena oli tukea opettajien työhyvinvointia ja auttaa kohtaavan työotteen omaksumisessa. Ahistus!-nimiset keskustelut toteutettiin ratkaisukeskeisin dialogisin menetelmin. Keskustelut olivat avoimia kaikille. Niissä kokeiltiin, ovatko opettajat kiinnostuneita työnohjauksesta oman ammattinsa tueksi</p> <p>Lisäksi nuorten kanssa toimivia aikuisia koulutettiin Luokanopettajapäivillä, Uusi koulu -seminaarissa ja Pedagogisten ainejärjestöjen seminaarissa.</p>
Toimintavuoden seurantamittarit	<ul style="list-style-type: none"> - Osallistujamäärät - Uudet tavat tavoittaa opettajia ja ohjaajia.
Toimintavuoden tulokset	<p>Ahistus-keskusteluihin, NOPE-koulutuksiin ja koulutuksiin Luokanopettajapäivillä, Uusi koulu -seminaarissa ja POE-seminaarissa osallistui yhteensä 1 179 opettajaa ja ohjaajaa.</p> <p>Ahistus!-keskusteluihin osallistui vain 5 henkilöä. Opettajilla ei selvästikään ole kyvykkyyttä omaehtoiseen ammatilliseen kehittymiseen ja työnohjauksiin, vaikka niiden puutteesta keskustellaan paljon sosiaalisessa mediassa. Ahistus!-keskusteluun osallistuneilla oli vakavia työhyvinvoinnin puutteita ja pitkäkestoisemman kuntoutuksen tarvetta.</p>
Ratkaisiko toiminta jotain ajankohtaista ongelmaa toimintavuonna?	<p>Koulutuksilla pyrittiin vastaamaan ajankohtaiseen vuorovaikutustaitojen ja vuorovaikutusosaamisen puutteeseen ja luomaan tapoja, joilla nuorten kanssa toimivien aikuisten osaamista oppilaitoksissa voitaisiin tukea.</p>
Tärkeimmät yhteistyötahot	OAJ, Luokanopettajaliitto, POE
Alueellinen toiminta	Koulutuksia järjestettiin lähes kaikissa maakunnissa (pl. Ahvenanmaa, Etelä-Pohjanmaa ja Keski-Pohjanmaa).

PALVELU/HANKE	INTUITIO, EMPATIA JA VUOROVAIKUTUS OSANA OPETUSTYÖTÄ - OPETTAJIEN TÄYDENNYSKOULUTUSHANKE
Lyhyt kuvaus hankkeesta ja ylätason päätavoite	<ul style="list-style-type: none"> - Hankkeessa toteutettiin opettajille taidelähtöisiin menetelmiin perustuvia koulutuskokonaisuuksia, joiden keskiössä olivat opettajien taidot kasvattaa oppijoiden tunne- ja vuorovaikutustaitoja. - Koulutuksissa hyödynnettiin soveltavan improvisaation menetelmiä, jotka perustuvat yhteistyölle, hyväksymiselle ja kollektiivisesti ideoiden kehittämiseksi. Yhteisöllisten harjoitteiden ja itsereflektiivisen kasvuprosessin myötä koulutuksissa oli läsnä sekä yksilö- että yhteisötaso. Koulutukset olivat merkityksellisiä sekä opettajan oman luovuuden ja itsetuntemuksen rakentamisena että sosiaalisen kanssakäymisen muotona. - Hankkeita rahoitti Opetushallitus ja ne toteutettiin yhteistyössä Impro Helsingin kanssa. Hanke jatkuu vuonna 2023.
Toimintavuoden kohderyhmä ja miten sen tavoittamisessa onnistuttiin?	<ul style="list-style-type: none"> - Koulutuksiin sai ilmoittautua kuka tahansa virka- tai työsuhhteessa oleva varhaiskasvatuksen, peruskoulun, lukion tai ammatillisen oppilaitoksen opettaja. - Koulutuksiin osallistui 59 opettajaa, mikä oli yksi yli 58 osallistujan tavoitteen.
Toimintavuoden tavoitteet	<ul style="list-style-type: none"> - Opettajat oppivat havainnoimaan, tunnistamaan ja sanoittamaan omia osin alitajuisia kehollisia reaktioita, myös pinttyneitä ajattelumalleja ja tunnetiloja. Koulutuksissa painottui empaattinen kohtaaminen sekä keskinäisen luottamuksen ja ymmärryksen rakentaminen osallistujien kesken. Opettajille välitettiin toiminnallisia menetelmiä harjoitella kuuntelua, herkkyyttä ja välittämistä muita kohtaan. - Tarjottiin tietoa tunne- ja vuorovaikutustaitojen merkityksellisyydestä kaiken oppimisen kannalta. - Tarjottiin ideoita, inspiraatiota, työskentelymenetelmiä, tukea oman koulun monialaisen oppimiskokonaisuuden suunnitteluun, valmisteluun ja toteutukseen. - Tarjottiin vertaistuen ja yhteisopettajuuden malleja osana koulutusta.
Toimintavuoden tavoitteiden saavuttaminen	<ul style="list-style-type: none"> - Koulutukset toteutuivat täysimääräisesti. - Markkinoitiin koulutuksia ja vastaanotettiin ilmoittautumisia koulutuskokonaisuuksiin. - Koulutuksia toteutettiin kolme. Kevään kaksi koulutusta toteutettiin Turussa ja Helsingissä. Syksyllä toteutettiin yksi koulutus Helsingissä. Koulutukset sisälsivät kukin viisi opetuspäivää, monialaisen oppimiskokonaisuuden tai pedagogisen kokeilun suunnittelun, toteutuksen ja raportoinnin sekä kokemuspäiväkirjan kirjaamista.

	<ul style="list-style-type: none"> - Google Drive -verkkoympäristöön kasattiin hankkeessa syntynyt oppimateriaali sekä osallistujien luomat monialaiset oppimiskokonaisuudet ja pedagogiset kokeilut kaikkien osallistujien hyödynnettäväksi. - Tehtiin keskustelualoituksia "Intuitio, empatia ja vuorovaikutus osana opetustyötä"-Facebook-ryhmään, jonka jäsenmäärä kasvoi 628 jäseneseen. - Luotiin 12 uutta Ajatusääniä-podcastin jaksoa (vuonna 2019–2021 julkaistun 30 jakson lisäksi). Ajatusääniä-podcastille kertyi 1 307 uutta kuuntelukertaa, jolloin kumuloituneesti podcastin alusta alkaen on kertynyt 5 715 kuuntelukertaa. Julkaistiin somessa päivityksiä uusien podcast-jaksojen teemoista.
Toimintavuoden seurantamittarit	<ul style="list-style-type: none"> - Koulutusten temaattista, sisällöllistä, rakenteellista ja hallinnollista onnistumista tarkasteltiin osallistujamäärien, osallistujien palautteiden, podcastin kuuntelukertojen ja muun arvioinnin perusteella. - Kaikille 2019–2022 koulutuksiin osallistuneille tehtiin kysely, jossa kartoitettiin osaamistarpeita ja toiveita seuraaviin koulutuksiin.
Toimintavuoden tulokset	<ul style="list-style-type: none"> - Opettajat saivat valmiuksia kehittää oppijoiden laaja-alaista osaamista: POPS2014: Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1) sekä kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2). LOPS2019: Hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. - Loppupalautteeseen vastanneista (n=51), 94 % kertoi olevansa erittäin tyytyväinen koulutukseen (yleisarvosana 5/5) ja 6 % kertoi olevansa tyytyväinen koulutukseen (yleisarvosana 4/5). 98 % suosittelee vastaavaa koulutusta muille. Kaikki vastaajat olivat samaa mieltä seuraavien väitteiden "koulutus innosti uudistamaan omaa tapaa työskennellä" sekä "koulutus antoi työvälineitä työyhteisöni työskentelyyn" kanssa. - 98 % vastaajista oli samaa mieltä väitteen "koulutuksen sisällöt olivat tärkeitä oman työn kannalta" kanssa.
Miten toiminta edisti nuorisotyötä toimintavuonna?	<ul style="list-style-type: none"> - Koulutuksen opettajat oppivat edistämään nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa. - Sisältö ja menetelmät tukivat nuorten kasvua, itsenäistymistä ja yhteisöllisyyttä. Koulutuksella purettiin stereotyyppioita sekä vahvistettiin moninaisuuden ymmärrystä ja hyväksyntää.
Ratkaisiko toiminta jotain ajankohtaista ongelmaa toimintavuonna?	<p>Hanke tuottaa keinoja purkaa nuorten lisääntyneitä pahoinvointia ja mielenterveysongelmia (Pandemia ja nuorten mielenterveys: Kouluterveyskysely 2021) sekä vahvistaa sosiaalista ja psyykkistä hyvinvointia. Osallistujat oppivat keinoja vahvistaa lasten ja nuorten tunne-, vuorovaikutus- ja ajattelutaitoja sekä osallisuuden kokemusta.</p>

Osallistettiin nuoria hankkeen päätöksentekoon toimintavuonna?	Kaikille 2019–2022 koulutuksiin osallistuneille tehtiin kysely, jossa kartoitettiin osaamistarpeita ja mielipiteitä toimintaan. Osa vastaajista oli alle 29-vuotiaita.
Edistykö toiminta nuorten kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa?	Osallistujat saivat konkreettisia menetelmiä vahvistaa lasten ja nuorten minäpystyvyyttä, nähdä ja kuulla tulevista sekä kykyä ilmaista itseään ja tunnistaa omia sekä muiden tarpeita. Oppijoiden henkilökohtaiset havainnot ja kokemusmaailma nostettiin oppimisen keskiöön.
Edistykö toiminta kestävä kehitystä toimintavuonna?	Toiminta edisti erityisesti sosiaalisesti kestävä kehitystä koulutusten sisällön ja menetelmien avulla. Hankkeen toiminnassa edistettiin ekologista kestävyttä paitsi kulutusvalinnoilla (mm. julkisen liikenteen hyödyntäminen), mutta ennen kaikkea sillä, että se pyrki ehkäisemään yksilökeskeistä kulutuskulttuuria painottaen sen sijaan ihmissuhteiden merkityksellisyyttä.
Edistettiin toiminnan saavutettavuutta toimintavuonna?	Ilmoittautumislomakkeessa kysyttiin osallistujan esteettömyyteen ja saavutettavuuteen liittyviä tarpeita ja ne otettiin huomioon toiminnassa. Viestinnässä kiinnitettiin huomiota inklusiivisuuteen, jotta toiminta on helposti lähestyttävää aivan kaikille.
Edistykö toiminta yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa toimintavuonna?	Koulutusten sisällöillä ja menetelmillä edistettiin yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa.
Tärkeimmät yhteistyötahot	Hanke toteutettiin yhteistyössä soveltavan improvisaation koulutusta tuottavan Impro Helsingin kanssa ja markkinointia tehtiin yhteistyössä kuntien kanssa. Koulutus järjestettiin Nuorten taide- ja toimintatalo Vimmassa Turussa ja Suomen nuorisoalan kattojärjestö Allianssin tiloissa Helsingissä.
Alueellinen toiminta	Hankkeessa oli tavoitteena tavoittaa osallistujia koulutuksiin Uudenmaan ja Varsinais-Suomen maakunnista. Näiden maakuntien lisäksi osallistujia saatiin Etelä-Karjalasta, Etelä-Pohjanmaalta, Kanta-Hämeestä, Keski-Suomesta, Kymenlaaksosta ja Pirkanmaalta. Viestintä kohdistettiin Uudenmaan ja Varsinais-Suomen alueille, koska koulutukset

	olivat fyysisesti siellä. Kuitenkin edellisten koulutusten maine oli kiirinyt opettajien keskuudessa, joten osallistujat halusivat matkustaa pidemmänkin matkan takaa koulutukseen.
--	---

PALVELU/HANKE	DISSENSUS & DIALOGI –OPETTAJAOPISKELIJOIDEN KOULUTUS
Lyhyt kuvaus hankkeesta ja ylätason päätavoite	<ul style="list-style-type: none"> - Hankkeessa koulutettiin tulevia opettajia moninäkökulmaisuuuden ja erimielisyyden, eli dissensuksen, kanssa toimimiseen dialogisen asenteen avulla. Opiskelijoille tarjottiin kaksi luentoa, joista yksi käsitteli dissensusta koulussa ja laajemmilla lokaalin ja globaalin tasoilla, ja toinen dialogista tapaa käsitellä dissensusta. - Opetus toteutui Oulun yliopistossa kahdella opettajaopiskelijoiden massakurssilla. - Hanketta rahoitti Opetushallitus, ja hanke toteutettiin yhteistyössä Oulun ja Jyväskylän yliopistojen kanssa. Hanke jatkuu vuonna 2023 Jyväskylän ja Oulun yliopistoissa.
Toimintavuoden kohderyhmä ja miten sen tavoittamisessa onnistuttiin?	<ul style="list-style-type: none"> - Suomalaisen korkeakoulujen opettajaopiskelijat - Tavoitettiin yhteensä 151 Oulun yliopiston aineen- ja luokanopettajaopiskelijaa syyslukukaudella 2022. Jyväskylän osalta kohderyhmä tavoitetaan vasta vuoden 2023 kevätlukukaudella.
Toimintavuoden tavoitteet	Edistää suomalaisten opettajaopiskelijoiden eksplisiittistä ymmärrystä mahdollisesta jatkuvasta erimielisyydestä paikallisissa ja kansainvälisissä poliittisissa ja sosiaalisissa kysymyksissä, tämän hyväksymistä ja sen kanssa toimimista dialogisesti
Toimintavuoden tavoitteiden saavuttaminen	<ul style="list-style-type: none"> - Osittain: Puolet tavoitettavien opiskelijoiden määrästä siirtyi tammikuulle 2023 - Tavoitteet saavutettiin yhteistyössä Oulun yliopiston kurssien 410088P Kasvatuksen filosofiset ja eettiset lähtökohdat ja päämäärät ja Pedagoginen seminaari vastuuopettajien (Henri Pettersson, Veli-Mikko Kauppi) kanssa ja tuottamalla kaksi luentoa kummallekin kurssille. - Lähes kaikille palautekyselyyn vastanneille dissensuksen käsite oli uusi, ja dialogin käsite oli osittain uusi. - Lähes kaikki palautekyselyyn vastanneet suunnittelivat käyttävänsä luentojen sisältöjä omassa tulevassa opetustyössään.

Toimintavuoden seurantamittarit	<ul style="list-style-type: none"> - Tavoitettujen opettajaopiskelijoiden määrä - Palautekysely
Toimintavuoden tulokset	<ul style="list-style-type: none"> - Tavoitettiin 151 opettajaopiskelijaa suomalaisista yliopistoista - Tarjottiin opiskelijoille sisältöä, jota he suunnittelevat käyttävänsä tulevassa työssään.
Miten toiminta edisti nuorisotyötä toimintavuonna?	<ul style="list-style-type: none"> - Toiminta edistää kasvattajien kykyä kohdata nuoret ja edistää heidän hyvinvointiaan. - Dissensukseen perehtyminen ja dialogitaitojen harjoittelu edistivät tulevien opettajien kykyä edistää nuorten hyvinvointia koulussa.
Ratkaisiko toiminta jotain ajankohtaista ongelmaa toimintavuonna?	Poliittista polarisaatiota: luentojen sisältö edisti ymmärrystä itsestä ja yhteiskunnasta arvojen ja poliittisten erimielisyyksien näkökulmasta.
Edistikö toiminta nuorten kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa?	<p>Välillisesti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Iso osa tavoitetuista opiskelijoista oli nuoria, joiden kykyä toimia tulevassa yhteiskunnan kannalta keskeisessä työssä luennot edistivät. 2. Luentojen sisällöt edistivät tulevia opettajia kohtaamaan nuoria näiden omista lähtökohdista ja parantamaan näiden osallisuuden kokemusta.
Edistikö toiminta kestävää kehitystä toimintavuonna?	Sosiaalisesti kestävää kehitystä tarjoamalla välineitä purkaa ja ehkäistä poliittista polarisaatiota.
Edistettiinkö toiminnan saavutettavuutta toimintavuonna?	Etäopetuksen puhe tekstitettiin.
Edistikö toiminta yhdenvertaisuutta ja	Kyllä, luennolla tehdyn etuoikeusmittausharjoituksen avulla, jonka myötä kukin osallistuja tuli huomioineeksi erilaisia etuoikeuksia sekä syrjiviä rakenteita suomalaisessa yhteiskunnassa.

sukupuolten tasa-arvoa toimintavuonna?	
Tärkeimmät yhteistyötahot	<ul style="list-style-type: none"> - Oulun yliopisto: tarjosi alustan hankkeen toteutukselle - Jyväskylän yliopisto: tarjosi alustan hankkeen toteutukselle
Alueellinen toiminta	<ul style="list-style-type: none"> - Suunnitelma oli tavoittaa Pohjois-Pohjanmaa (Oulu) ja Keski-Suomi (Jyväskylä) - Tavoitettiin Pohjois-Pohjanmaa, sillä Keski-Suomen tavoittaminen siirtyi vuoden 2023 tammikuulle

TOIMISTO JA HALLINTO

Jäsenjärjestöt

Yhdistyksellä on 11 jäsenjärjestöä:

- Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry
- Finlands Svenska Lärarförbund rf
- Koululiikuntaliitto KLL ry
- Opetusalan Ammattijärjestö OAJ ry
- Opetus- ja Sivistystoimen asiantuntijat OPSIA ry
- Suomen Harjoittelukoulujen opettajat ry
- Suomen Lukiolaisten Liitto ry
- Suomen Luokanopettajat ry
- Suomen Opettajaksi Opiskelevien liitto SOOL ry
- Suomen Vanhempainliitto ry
- Sydkustens landskapsförbund rf.

Lisäksi Opetushallituksella on puhe- ja läsnäolo-oikeus hallituksen kokouksissa.

Yhdistyksen työryhmät

Yhdistyksellä oli toimintavuonna kolme työryhmää: **puheenjohtajisto, henkilöstötyöryhmä ja nuorten aloitetyöryhmä**. **Puheenjohtajisto** tuki toiminnanjohtajaa operatiivisissa asioissa, strategisessa suunnittelussa sekä valmistella yleiseen hallintoon liittyviä asioita ja yksittäisten työntekijöiden henkilöstöasioita. **Henkilöstötyöryhmän** tehtävänä on valmistella koko henkilöstöä koskevia henkilöstöasioita. Työryhmä ei kokoontunut toimintavuonna. **Nuorten aloitetyöryhmän** tavoitteena oli ottaa kantaa Opinkirjon toiminnan sisältöön ja tehdä aloitteita sisällöiksi, joihin järjestön tulisi ryhtyä. Aloiteryhmä osallistui yksittäisten hankkeiden suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. Aloiteryhmä osallistui Opinkirjon antamien lausuntojen kokoamiseen.

Vuosikokous ja hallitus

Yhdistyksen vuosikokous pidettiin 28.3.2022 ja lisäksi pidettiin ylimääräinen yhdistyksen kokous 7.9.2022. Hallitus kokoontui neljä kertaa ja lisäksi pidettiin kaksi kokousta sähköpostitse.

Henkilöstövisio ja -strategia

Järjestöllä on henkilöstövisio ja -strategia. Toimintavuonna sitä toteutetaan mm. seuraavasti:

- Henkilöstöstrategia
 - Jatkettiin työhyvinvoinnin seuranta vakiintuneella kyselyllä.
- Työhyvinvointi:
 - Työsuhteissa tarjottiin lounasetu.
 - Käytettiin resurssia työhyvinvointipalveluihin kuten työnohjaukseen.
 - Henkilöstöllä oli virkistystoimintaa (mm. pikkujoulut).
 - Järjestettiin dialogidallailuja ja -tapaamisia, joissa hyödynnettiin dialogisia keskustelumenetelmiä. Dallailuissa harjoiteltiin dialogin

menetelmää valitsemalla aiheiksi yleisluontoisia teemoja ja myös tulevaisuuteen sitoutuvia aiheita, kuten arvot, joita haluamme vaalia.

- Työkyky
 - Henkilöstöä kannustettiin työkyvyn ylläpitoon liikunta- ja kulttuurisetelein.
 - Järjestettiin ohjattu liikuntapäivä sekä cooper-testi.
 - Otettiin käyttöön yhteisöllinen hyvinvointisovellus Heiaheia.

- Henkilöstön koulutus:
 - Henkilöstölle järjestettiin tarvittaessa lyhyt- tai pitkäkestoista koulutusta kehityskeskusteluissa ja toimiston yhteisissä tapaamisissa esiin nousseiden tarpeiden sekä mahdollisten työn sisältöjen muuttumisen takia.
 - Järjestettiin koko henkilöstölle yhteinen hätäensiapukoulutus.
 - Henkilöstöstä halukkaat saivat osallistua dialogitaitoja kehittävään koulutukseen.

Yhdistyksellä on luottamusvaltuutettu ja työsuojeluvaltuutettu. Työnantaja on järjestäytynyt Palvelualojen työnantajat PALTA ry -liittoon.

Toiminnan suunnittelu ja kehittäminen

Järjestön toimintaa kehitettiin yhteistoiminnassa jäsenjärjestöjen ja henkilöstön kesken toteuttamalla hallituksen kokousten yhteydessä kehittämispäiviä. Järjestäytymiskokouksen yhteydessä keskusteltiin tulevaisuuden näkymistä, sovittiin Opinkirjon hallitusohjelmataavoitteista ja järjestön toiminnan painopisteistä. Syksyn ensimmäisen kokouksen yhteydessä kokeiltiin tulevaisuusdialogeja ja tuotettiin pohjaa koulutusjärjestelmän muutosten ennakkointiin ja Opinkirjon rooliin muutosten alullepanijana.

Opinkirjolla oli Nuorten aloiteryhmä, joka osallistui toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen niin järjestötasoisesti kuin hankkeissakin. Lisäksi hankkeet suunniteltiin, toteutettiin ja arvioitiin yhdessä nuorten ja kunkin hankkeen kohderyhmän kanssa. Aloiteryhmä osallistui myös järjestön nimissä tehtyjen lausuntojen laatimiseen.

Toiminnan arviointi

Järjestön toiminnan arviointia kehitettiin toimintavuoden aikana. Myös laadulliselle arvioinnille yritettiin luoda numeerinen arviointiasteikko käyttäjäpalautteiden perusteella, jotta koko järjestölle voitaisiin antaa laadullinen arvio asteikolla 1–5. Tavoitteesta jäätin vielä, mutta prosessi paransi toiminnan arviointia hanketasoisesti.

Muilta osin järjestön toiminnan arviointia kehitettiin Opetus- ja kulttuuriministeriön keräämien tietojen pohjalta. Näkökulma oli erityisesti nuorisolain tavoitteiden toteutumisen arvioinnissa

Opinkirjo Education and Training Oy

Kehittämiskeskus Opinkirjo omistaa Opinkirjo Education and Training osakeyhtiön, y-tunnus 2991394-6. Osakeyhtiön tarkoituksena on toteuttaa maksullisia koulutuspalveluita pääasiassa koulutusvientiin. Osakeyhtiön toimintaa/tilannetta käsiteltiin säännöllisesti ry:n hallituksen kokouksissa. Osakeyhtiö on ollut kesästä 2021 alkaen toistaiseksi lakkautettuna. Toimintavuoden lopussa ry:n hallitus päätti, että osakeyhtiö puretaan.

KÄYTETYT LYHENTEET

AMK	=	Ammattikorkeakoulu	SYKE	=	Suomen ympäristökeskus
DIAK	=	Diakonia Ammattikorkeakoulu	TAT	=	Talous ja nuoret
DIOK	=	Demokratia- ja ihmisoikeuskasvatus	TEK	=	Tekniikan akateemiset TEK ry
EHYT	=	Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry	THL	=	Terveysten ja hyvinvoinnin laitos
EUCYS	=	EU Contest for Young Scientists	TuKoKe	=	Tutki-Kokeile-Kehitä-tiede- ja teknologiakilpailu
FB	=	Facebook	VANUPO	=	Valtakunnallinen nuorisotyön ja -politiikan ohjelma
FSL	=	Finlands Svenska Lärarförbund rf	VESO	=	Suunnittelu- ja koulutuspäivä (veso-päivä)
Humak	=	Humanistinen ammattikorkeakoulu	XAMK	=	Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu
ISEF	=	Regeneron International Science and Engineering Fair	YES	=	Yrittäjyyskasvatuksen kehittäjäverkosto
Keuda	=	Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä	ÄOL	=	Äidinkielen opettajain liitto ry
KLL	=	Koululiikuntaliitto KLL ry			
Kvs-säätiö	=	Kansanvalistusseura			
LUKE	=	Luonnonvarakeskus			
LUT	=	Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto			
MLL	=	Mannerheimin Lastensuojeluliitto			
MOOC	=	Massive Open Online Course			
NOPE	=	Nuori opettaja -koulutus			
NUVA	=	Nuorisovaltuustojen liitto			
OAJ	=	Opetusalan Ammattijärjestö OAJ ry			
OKM	=	Opetus- ja kulttuuriministeriö			
OPH	=	Opetushallitus			
OSKE	=	Osaamiskeskus			
POE	=	Pedagogiset opettajajärjestöt			
SAKKI	=	Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto			
Sote	=	Sosiaali- ja terveyshuolto			
STEK	=	Sähkötekniikan ja energiatehokkuuden edistämiskeskus ry			